

NEY'E YENİ BAŞLAYANLAR İÇİN ÖĞRETİM YÖNTEMİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ahmet Cemal ÖKSÜZ

Türk Müziği Anasanat Dalı

Türk Müziği Programı

HAZİRAN 2016

NEY'E YENİ BAŞLAYANLAR İÇİN ÖĞRETİM YÖNTEMİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Ahmet Cemal ÖKSÜZ
(415101001)**

Türk Müziği Anasanat Dalı

Türk Müziği Programı

Tez Danışmanı: San. Öğr. Gör. Adil Feridun ÖNEY

HAZİRAN 2016

İTÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün 415101001 numaralı Yüksek Lisans Öğrencisi Ahmet Cemal ÖKSÜZ, ilgili yönetmeliklerin belirlediği gerekli tüm şartları yerine getirdikten sonra hazırladığı "NEY'E YENİ BAŞLAYANLAR İÇİN ÖĞRETİM YÖNTEMİ" başlıklı tezini aşağıda imzaları olan jüri önünde başarı ile sunmuştur.

Tez Danışmanı: **San. Öğr. Gör. Adil Feridun ÖNEY**
İstanbul Teknik Üniversitesi

Jüri Üyeleri: **Yrd. Doç. Dr. Şirin KARADENİZ GÜNEY**
İstanbul Teknik Üniversitesi

Doç. Evrim DEMİREL
Yıldız Teknik Üniversitesi

Teslim Tarihi : 02 Mayıs 2016
Savunma Tarihi : 06 Haziran 2016

ÖNSÖZ

Bu çalışma İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Müziği Anabilim Dalı Türk Müziği Yüksek Lisans Programı dahilinde Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlanmıştır. Ney eğitimine yeni başlayanlar için eğitmenlere yardımcı olması düşünülerek, uzun yıllar süren birikim ve gözlemlerin tamamını kapsamaktadır. Bir çok farklı öğrenci üzerinde denenmiş, kurgusu geliştirilmiş ve başarısının devamlılığı amaçlanmıştır. Tez çalışması olarak hayata geçirilmiştir.

Yüksek lisans tezimin oluşumunda benden yardımlarını esirgemeyen danışman hocam San. Öğr. Gör. Adil Feridun ÖNEY'e, Yrd. Doç. Dr. Şirin KARADENİZ GÜNEY'e ve teknik çizimlerde yardımcı olan değerli arkadaşım Mimar Zeynep MERGEN'e teşekkürü bir borç bilirim.

Çalışmanın, ney öğretmeyi amaç edinen neyzenlere ve ney eğitimi yapılan kurumlara faydalı olmasını isterim.

Mayıs 2016

Ahmet Cemal ÖKSÜZ

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vii
KISALTMALAR.....	ix
SEMBOLLER.....	xi
ŞEKİL LİSTESİ	xiii
ÖZET	xv
SUMMARY.....	xvii
1. GİRİŞ – NEY EĞİTİMİ	1
1.1 Çalışmanın Amacı	1
1.2 Çalışmanın Metodu	2
2. BÖLÜM – YENİ BAŞLAYANLAR İÇİN YÖNTEM	3
2.1 Birinci Ders.....	3
2.1.1 Neyin Yapısı ile ilgili bilgiler	3
2.1.2 Ses çıkarma tekniği ile ilgili bilgiler	3
2.1.3 İlk ses çalışmaları, tutus ve sonrasındaki parmak çalışmaları hakkında bilgiler.....	4
2.2 İkinci Ders.....	4
2.3 Üçüncü Ders	7
Notaların harf olarak karşılıkları.....	7
Tutus pozisyonu ve parmakların ney üzerindeki konumları	7
2.4 Dördüncü Ders.....	15
2.5 Beşinci Ders.....	17
2.6 Altıncı Ders.....	20
2.7 Yedinci Ders	21
2.8 Sekizinci Ders	23
2.9 Dokuzuncu Ders	23
2.10 Onuncu Ders	24
2.11 On birinci Ders – 1. Eser	24
2.12 On ikinci Ders – 2. Eser.....	27
2.13 On üçüncü Ders – 3. Eser	31
2.14 On dördüncü Ders – 4. Eser	39
2.15 On beşinci Ders – 5. Eser	43
2.16 On altıncı Ders – 6. Eser.....	45
3. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	49
KAYNAKLAR.....	50
EKLER	51
ÖZGEÇMİŞ	79

KISALTMALAR

BPM	: Beats per munit
DOÇ	: Doçent
GÖR	: Görevlisi
İTÜ	: İstanbul Teknik Üniversitesi
ÖĞR	: Öğretim
SAN	: Sanatçı
SBE	: Sosyal Bilimler Enstitüsü
TMDK	: Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı
VB	: Ve benzeri
YRD	: Yardımcı

SEMBOLLER

A	: La
B	: Si
C	: Do
D	: Re
E	: Mi
F	: Fa
G	: Sol
#	: Diyez
b	: Bemol
q	: Bekar

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa

Şekil 2.1	: İlk ses ve ilk tutuş, arka delik çalışması.....	5
Şekil 2.2	: Arka delik ilk alıştırmaları	6
Şekil 2.3	: Parmak – delik numaraları – parmak konumları.....	8
Şekil 2.4	: Tek elle diz üzerinde tutma	9
Şekil 2.5	: Tek elle tutma yandan görünüş	10
Şekil 2.6	: Tek elle tutma üstten görünüş	11
Şekil 2.7	: Tüm delikler kapalı parmak pozisyonu.....	12
Şekil 2.8	: Delikler kapalı tutuş ve oturuş pozisyonu.....	13
Şekil 2.9	: Üst parmak grubu alıştırmaları	15
Şekil 2.10	: Üst parmak grubu ritmik alıştırmaları	15
Şekil 2.11	: Üst parmak grubu 3. üfleme bölgesi ritmik alıştırmaları	16
Şekil 2.12	: Üst parmak grubu 3. üfleme bölgesi alıştırmaları	16
Şekil 2.13	: Temel pozisyonlar ve notaları	18
Şekil 2.14	: Alt parmak grubu alıştırmaları.....	19
Şekil 2.15	: Alt parmak grubu ritmik alıştırmaları.....	19
Şekil 2.16	: Alt parmak grubu 3. üfleme bölgesi ritmik alıştırmaları	20
Şekil 2.17	: Üst ve alt parmak grupları 2. ve 3. üfleme bölgesi alıştırmaları	20
Şekil 2.18	: Parmak grupları iki/bir/iki/bir parmak hareketi alıştırmaları	21
Şekil 2.19	: Değiştirme işaretli ritmik parmak alıştırmaları	22
Şekil 2.20	: 3. üfleme bölgesi değiştirme işaretli ritmik parmak alıştırmaları	22
Şekil 2.21	: Bir dizi içinde ritmik parmak çalışması	23
Şekil 2.22	: Uzun nefes ritmik alıştırmaları	23
Şekil 2.23	: Bir dizi içinde farklı üfleme ile parmak hareketi tekrarı ritmik çalışması.....	24
Şekil 2.24	: Eser No. 1	25
Şekil 2.24	: Eser No. 1 (devam).....	26
Şekil 2.25	: Baş hareketleri	27
Şekil 2.26	: Arka delik çalışmaları	28
Şekil 2.27	: Eser No. 2 için alıştırmalar.....	29
Şekil 2.28	: Eser No. 2	30
Şekil 2.28	: Eser No. 2 (devam)	31
Şekil 2.29	: Si bemol ve fa seslerinin tizleştirilmesi	32
Şekil 2.30	: Şekil 2.29'in ney üzerindeki pozisyonu	32
Şekil 2.31	: Alt el 3. parmak yarım delik çalışması	33
Şekil 2.32	: Alt el 3. parmak yarım delik pozisyonu	34
Şekil 2.33	: Üst el 3. parmak yarım delik çalışması	35
Şekil 2.34	: Üst el 3. parmak yarım delik pozisyonu	35
Şekil 2.35	: Eser No. 3	36
Şekil 2.35	: Eser No. 3 (devam).....	37

Sayfa

Şekil 2.35 : Eser No. 3 (devam)	38
Şekil 2.36 : Eser No. 4.....	40
Şekil 2.36 : Eser No. 4 (devam)	41
Şekil 2.36 : Eser No. 4 (devam)	42
Şekil 2.37 : Arka delik yarım pozisyonu.....	43
Şekil 2.38 : Eser No. 5.....	44
Şekil 2.38 : Eser No. 5 (devam)	45
Şekil 2.39 : Eser No. 6.....	46
Şekil 2.39 : Eser No. 6 (devam)	47
Şekil 2.39 : Eser No. 6 (devam)	48

NEYE YENİ BAŞLAYANLAR İÇİN ÖĞRETİM YÖNTEMİ

ÖZET

İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Müziği Anabilim Dalı Türk Müziği Yüksek Lisans Programı dahilinde Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlanmış bu çalışma, ney eğitimine yeni başlayacak öğrenciler için eğitmenler tarafından kullanılmak üzere hazırlanmış yöntemi içermektedir. Bu yöntem birçok öğrencinin öğrenme sürecindeki farklılıkları göz önünde bulundurarak ney öğrenmek isteyen herkese hitap edebilecek bir yöntemdir. Diğer öğrenme metotlarından farklı olarak öğretme yöntemine sadece eğitmen sahip olur. Çalışılması gereken alıştırmalar sırası geldikçe eğitmen tarafından öğrencilere verilir.

Yöntem on altı dersten oluşmaktadır. Teorik müzik bilgisi ikinci, üçüncü, dördüncü ve on birinci derslerde verilir. Birinci derste neyin yapısı, ses çıkarma tekniği, ilk ses çalışmaları, tutuş ve sonraki parmak çalışmaları hakkında bilgiler verilir. Bu derste pratik olarak sadece ses çıkarma çalışılır. İkinci derste arka delikten çıkan sesler çalışılır. Öğrenilen sesleri pekiştirmek için ödev verilir. Üçüncü derste tutuşa geçilir ve bazı sesler çalışılır. Dördüncü dersten itibaren ilk ritmik müzikal alıştırmalar verilir. Bu alıştırmalar piyano eşliklidir. Dersin sonunda transpoze ödevi verilir. Beşinci dersten on birinci derse kadar yapılan çalışmalar öğrencinin ney üzerindeki parmak hakimiyetini artırır. On birinci dersten on altıncı dersin sonuna kadar özel olarak seçilmiş eserler çalışılır. Bazı eserlerden önce çalması zor olan sesler için özel çalışma yöntemi verilir. On altı dersin bitmesiyle öğrenciler temel ney eğitimini tamamlamış olurlar.

Tavri oluşturan vibrato vb. gibi süslemeler ileri ney eğitimi konusu dahilinde olduğu için bu yöntemde verilmemiştir. Sonuç ve öneriler kısmında on altı dersten sonra çalışılması önerilen eserler bulunmaktadır. Ekler bölümünde piyano eşlikli alıştırmaların notaları bulunmaktadır. Bu notalar mansur ney akorduna göre yazılmıştır. Diğer akortlardaki neyler ile çalınmaları gerektiği durumda eğitmen tarafından transpoze edilmelidir. Ekler bölümünün diğer kısmında ise 1997 – 98 eğitim öğretim yılında, İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Çalgı Eğitimi Bölümü Hazırlayıcı Birim devresinde, neyzen Salih Bilgin tarafından verilen eğitimin ortaokul hazırlık sınıfına ait çalışmaların tamamı mevcuttur. Bu ekin verilmesinin amacı klasik ney öğretiminin tanıtılmasıdır.

TEACHING METHOD FOR NEY BEGINNERS

SUMMARY

Aim of this study is to develop a new method in basic ney training; that could be applied to new beginner students. As such, this thesis presents a trainer's guide for ney training; designed on the basis of student differences in learning process. Therefore the method is applicable to everyone who intends to learn ney. Different than other learning methods, training method is possessed only by the trainer. Student exercises are sequenced; and are given as homework exercises as a part of the training method.

Method consists of sixteen lessons. Theoretical music knowledge is taught among lessons one, two, three, four and sixteen. In lesson one; information about structure of ney, technique of sound making, first sound exercises, holding, and upcoming finger exercises are mentioned. Practical study consists of sound making among lesson one. Lesson two consists of the sound making exercises from the back hole of ney. Homework is given to reinforce the played sounds. In lesson three, holding and some other sounds are studied. After lesson four, rhythmic musical exercises with piano starts. At the end of lesson four, musical note transposition homework is given. Studies among lesson five and eleven increases the students' finger mastery on ney. Among lesson eleven and sixteen, specially chosen musical pieces are studied. Before some pieces, special training exercises are given for hard sounds. Students complete the basic ney training at the end of lesson sixteen.

Vibrato and other similar techniques that shape the ney playing attitude are not covered among the basic training; as those techniques are a part of the further ney training. Recommended musical pieces for further exercising are placed in the results and discussion section. Musical notes for music pieces with piano are in appendix. Those notes are written for mansur ney chord and needs transposition if they will be played with different ney chords. Among 1997-98 academic years, secondary school preparatory class ney training applied by neyzen (ney player) Salih Bilgin in Istanbul Technic University Turkish Music Conservatory, are also placed in appendix with the aim of introducing classic ney training.

1. GİRİŞ – NEY EĞİTİMİ

Ney, tarihler boyunca her insanda manevi bir boyut açan, ruhu tarifsiz hallere bürüyen, gizemini ve tabiatını binlerce yıldır koruyan özel bir çalgıdır. Bu çalgının icracılarına neyzen denir. Ney öğrenimi meşk sistemine dayanır; tüm sanatlarda olduğu gibi ustayı taklit ile yapılır. Ustayı taklit edebilmek için belirli bir seviyeye ulaşmış olmak gerekir. Çalışmadaki konumuz, ustayı taklit edebilecek seviyeye ulaşmaktır. Tarih sayfalarında birçok önemli ney ustadı ve yetiştirdiği talebeleri ve onların da yetiştirmiş oldukları talebeleriyle rastlaşıyoruz. Tamamının nasıl bir yoldan gittiklerini bulmak zor olsa gerek. Burada naçizane yaklaşık 7-8 senedir kullanmakta olduğum sistemimden bahsedilecektir. Çalışmanın sonunda ek olarak hocam Salih Bilgin’den öğrendiğim sistem de verilecektir.

1.1. Çalışmanın Amacı

Bu çalışma, kendi kendine öğrenmeye yarayan metotların yanı sıra, bir eğitmen ile çalışmaya karar vermiş amatör ney talebelerine, öğretmeye yönelik eğitmen kitabı eksikliği düşünülerek hazırlanmıştır. Yapılan literatür çalışması neticesinde yayınlanan ney metotlarında bu şekilde bir yöntem bulunmamaktadır. Bunların yanı sıra klasik öğretim metodunda olmayan çalgı eşlikli öğrenmeye yer verilmiştir. Eşlik çalgısı olarak piyano seçilmiştir. Bunun nedeni, amatör bir talebenin kolaylıkla bulamayacağı fırsatları oluşturmak, birden çok sesi bir arada duyma kabiliyetini geliştirmek, farklı ritimler ile çalabilmesini ve uyum sağlamasını geliştirmektir. Ayrıca armoni nedeni ile entonasyonun daha iyi olması sağlanır. Uyumsuz sesler öğrenci tarafından kolayca fark edilir ve düzeltme eğilimi gösterir. Tüm bunlar ışığında iyi bir müzik kulağı olması ilk şarttır. Olmasa da olabilir, olursa daha iyi sonuçlar alınmaktadır.

1.2 Çalışmanın Metodu:

Öncelikle literatür taraması yapılmış olup ney metotları ve bu alanda hazırlanmış doktora ve yüksek lisans tezleri incelenmiştir. Çalışmada yer alan alıştırma lar tarafımızca yazılmış olup, şekiller ve çizimler yine tarafımızca oluşturulmuştur. Çalışmada yer alan notalar sibelius programı ile elektronik ortama aktarılmıştır. Eser notaları farklı kaynaklardan kontrol edilerek ve hocalarımdan öğrendiğim üzere notaya alınmıştır. Türk Dil Kurumunun öngördüğü imla kuralları temel alınmıştır. Çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm giriş, çalışmanın amacı ve metodu, ikinci bölüm yeni başlayanlar için yöntem ve son bölümde sonuçlar yer almaktadır.

2. BÖLÜM – YENİ BAŞLAYANLAR İÇİN YÖNTEM

Yöntemimiz yeni başlayan ney öğrencilerini eğitmenlerini taklit edecek seviyeye gelene kadar hazırlayan ve temel pozisyonları öğrenmelerini sağlayan bir yoldur. Buradaki çalışmalar birer ders saati olarak düşünülerek belirli sayıda derslere bölünmüştür. Gerekli durumda dersler öğrencilerin çalışma temposuna göre bir ders iki derste ya da iki ders bir derste çalışılacak şekilde tamamlanabilir. Ney üfleme şekli dudağın sağ tarafı ya da sol tarafı olabilir. Çalışmadaki bilgiler ve şekiller neyi sağ diz üzerinde tutup sol el yukarıda ve dudağın sağ tarafından üfleme durumuna göre verilmiş olup karşıdan görme açısından düşünülmelidir.

2.1 Birinci Ders

İlk dersin başında ney hakkında bilgiler verilmelidir. Bu bilgiler neyin yapısını, ses çıkarma tekniğini, sırası ile yapılacak ilk ses çalışmalarını, tutuşu ve devamında çalışılacak parmak pozisyonlarını içeren bir özet anlatım olmalıdır.

2.1.1 Neyin yapısı ile ilgili bilgiler:

Dokuz boğumlu kamış, ilk boğumdan ikinci boğuma geçiş deliği dar, sonrakiler açıktır. Parazvane neyin iki ucunda oluşabilecek çatlamları engellemek için kullanılan metal yüzüklerdir. Başpare sesin daha parlak çıkmasını sağlayan üfleme parçasıdır.

2.1.2 Ses çıkarma tekniği ile ilgili bilgiler:

Dudaklar öne doğru çıkartılmadan ortasında küçük bir delik kalacak şekilde büzülür. Dudağın orta noktası ile kenar noktasının arasında bir yere başparenin üçte ikisi gelmelidir. Başparenin eğimli yüzeyine dudak kenarı veya yanak dayanmamalıdır. Deneme yanılma yöntemiyle öğrenci ses çıkarmaya çalışmalıdır. Bu denemeyi yaparken ney tek elle veya iki elle delikleri kapatılmadan tutulabilir. Öğrencinin kısa

bir süre içinde ses çıkaramadığı durumda eğitmen neyi tutmalı ve gerekli şekilde öğrenciye üfletmelidir. Ses çıktıktan sonra neyi öğrencinin tutması gerekir.

2.1.3 İlk ses çalışmaları, tutuş ve sonrasındaki parmak çalışmaları hakkında bilgiler:

Bir sonraki derse kadar ses çalışması yapılmalıdır. Buradaki bilgiler sonraki çalışmaları özetler niteliktedir.

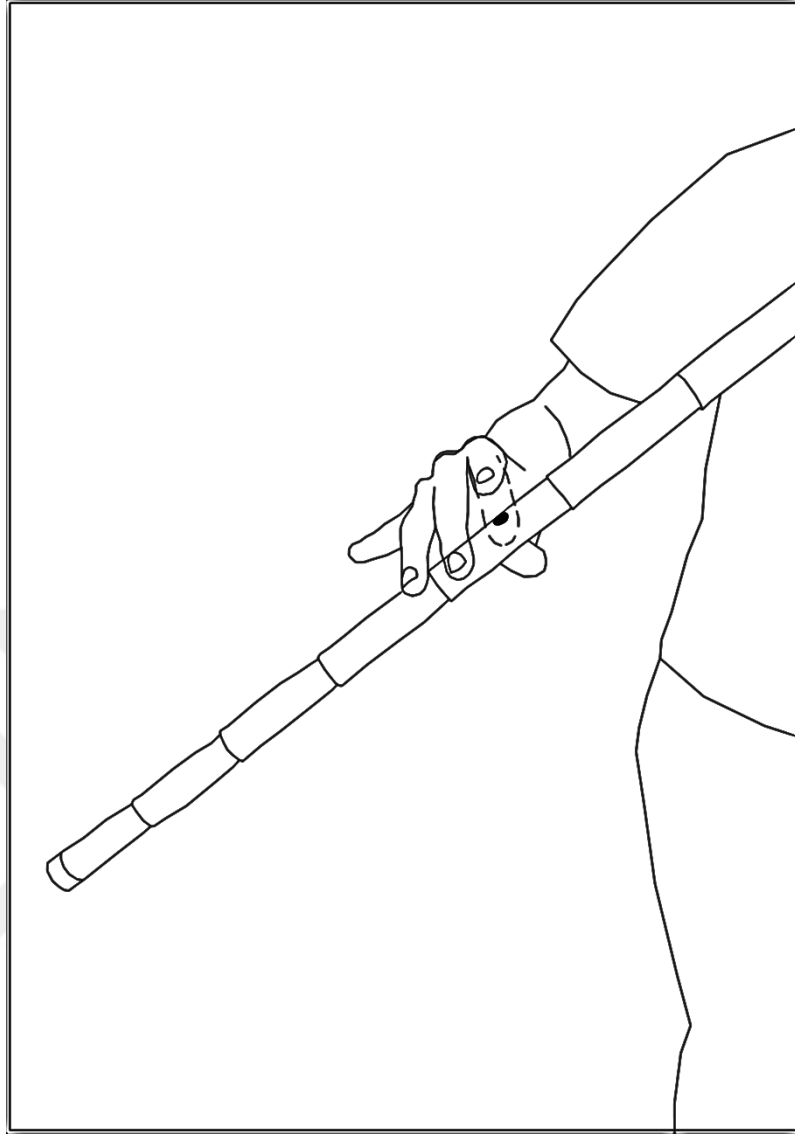
Öğrenciye gösterilmek üzere arka delik açık 2. üfleme bölgesindeki fa sesi üflenir, arka delik kapatılır re sesi üflenir. Tekrar fa sesi üflenir ve ardından arka delik kapatılır la sesi üflenir. Daha sonra re'den başlayıp fa, la, do, ince re üflenir. Bir sonraki derste bu çalışmaların yapılacağı söylenmelidir. Bu sistemin tüm deliklerde aynı şekilde çalıştığını söylemek öğrencinin neyden nasıl sesler elde edildiğini anlamasını kolaylaştıracaktır.

Tutuş ve parmakların ney üzerindeki konumu tüm delikler kapalı olacak şekilde gösterilmelidir.

Re sesinin çıktığı delik (havanın çıktığı ilk delik) gösterilmeli ve delikler kapandıkça havanın ney içinde daha fazla yol aldığı anlatılmalıdır. Dolayısı ile re ile sol arasındaki nefes gücü farklıdır. Dudaklar aradaki farkı hemen uygulayamaz. Bu yüzden parmak çalışmalarının yukarıdan aşağıya doğru olacağı anlatılmalıdır. Diğer bir nedeni de parmakların delikleri tam kapatmaya alışmasının zaman alacağıdır.

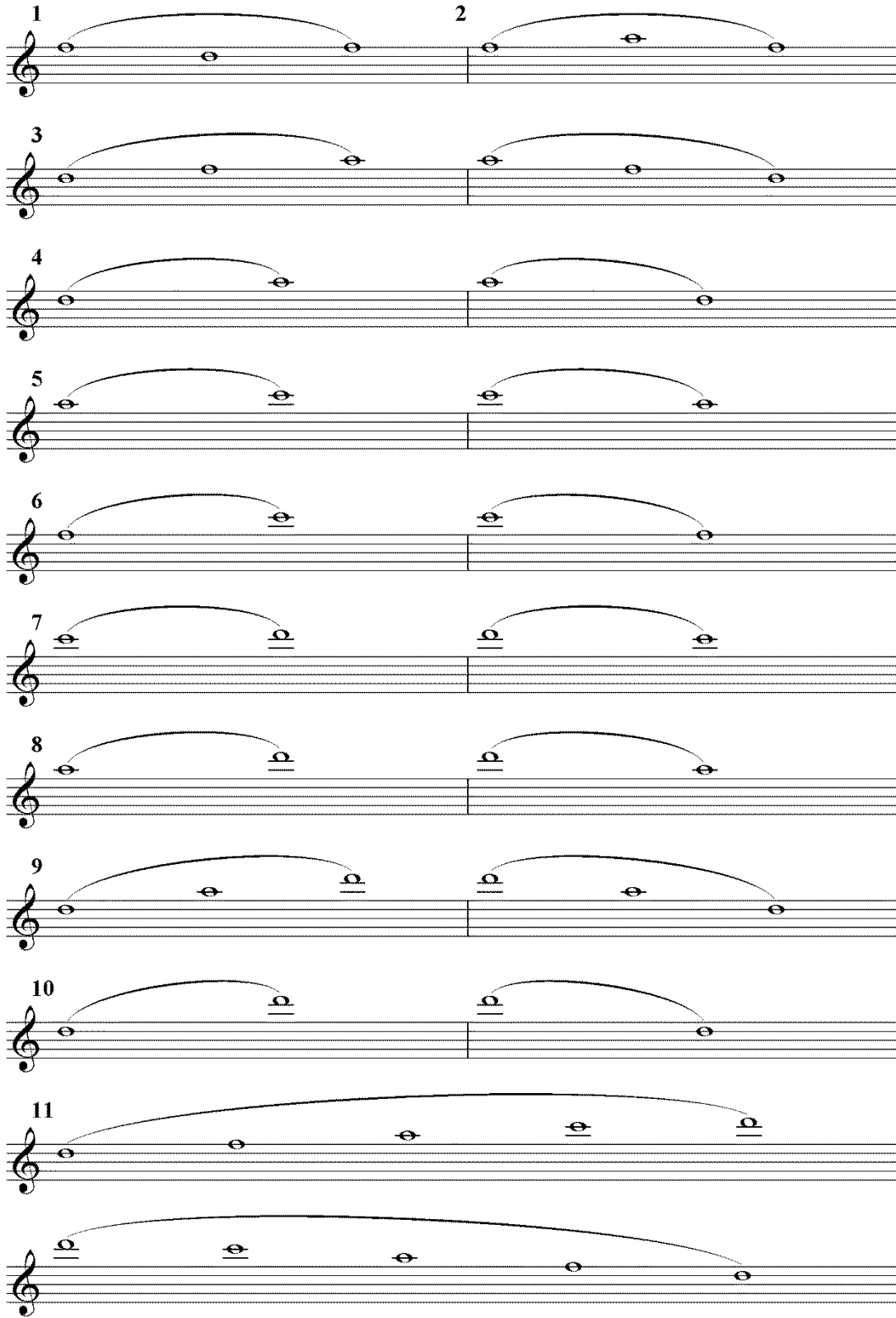
2.2 İkinci Ders

Ney sağ elle tutulur. İşaret parmağı arka deliği kapatır, başparmak işaret parmağının tam arkasından tutmalıdır. Bu pozisyon temel tutuşta sağ el için önceden hazır olmuş olacak. Orta ve yüzük parmakları neyin ön deliklerindeki mesafe kadar ayırık durmalı neyin üzerinde (Şekil 2.1).

Şekil:2.1 İlk ses ve ilk tutuş, arka delik çalışması (A. C. ÖKSÜZ özel arşivi).

Notalar ve teorik bilgi daha sonra verilecektir. Öncelikli olarak seslerin isimleri sözlü olarak söylenmeli, öğrenci üflediği seslerin isimlerini zihninden geçirmelidir. Sırasıyla alıştırma gösterilmeli ve öğrenciye yaptırılmalıdır (Şekil 2.2). Her bir alıştırma iyi olana kadar tekrar ettirilmelidir.

Şekil: 2.2 Arka delik ilk alıştırmaları.

Artık zihinden öğrenilen seslerin nota olarak gösterilme zamanı gelmiştir. Şekil 2.2'deki çalışmayı öğrenciye verebilirsiniz. Çok kısa bilgiler verilmeli ve birlik nota

kullanılmalı, ilerledikçe nota bilgisi de arttırılmalıdır. Dizек, anahtar ve ilave çizgiler ilk bilgiler olarak yeterlidir. Öğrenilen seslerden öğrencinin belirleyeceği sırada, farklı nota birleşimleri yapması ve bunları çalması ödev olarak istenmelidir. Kullanılacak notalar birlik değerde olmalıdır.

2.3 Üçüncü Ders

Sırasıyla nota isimleri, diyez, bemol ve bekar işaretleri öğretilmelidir. Türk müziği koma sistemi ilk eserle birlikte anlatılmalıdır. Neyde doğal olarak bulunan segah perdesi eserlere giriş yapılana kadar si olarak çalışılacak ve donanımına bir işaret eklenmeyecektir.

Notaların harf olarak karşılıkları: Ney akortları ilgili neydeki do perdesinin piyanodaki karşılığına göre verilmiştir.

Mansur (C – Do)

Do	Re	Mi	Fa	Sol	La	Si
C	D	E	F	G	A	B

Kız (D – Re)

Do	Re	Mi	Fa	Sol	La	Si
D	E	F#	G	A	B	C#

Süpürde (F – Fa)

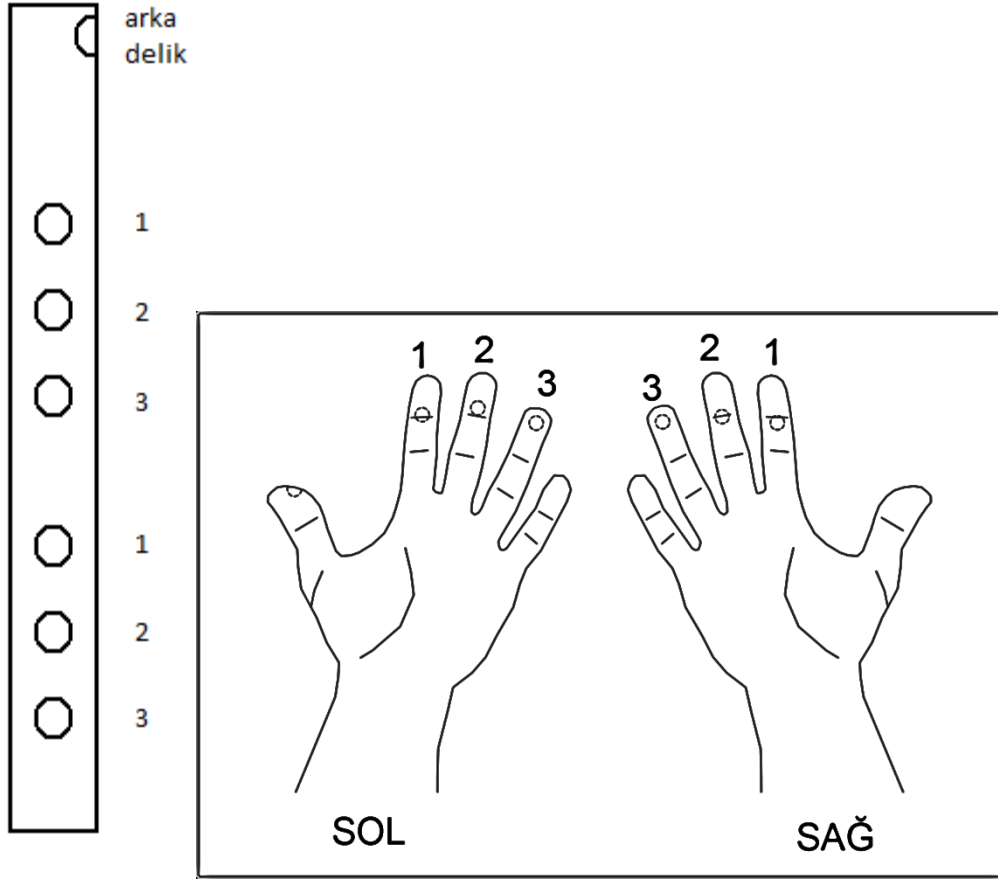
Do	Re	Mi	Fa	Sol	La	Si
F	G	A	Bb	C	D	E

Bolahenk (G – Sol)

Do	Re	Mi	Fa	Sol	La	Si
G	A	B	C	D	E	F#

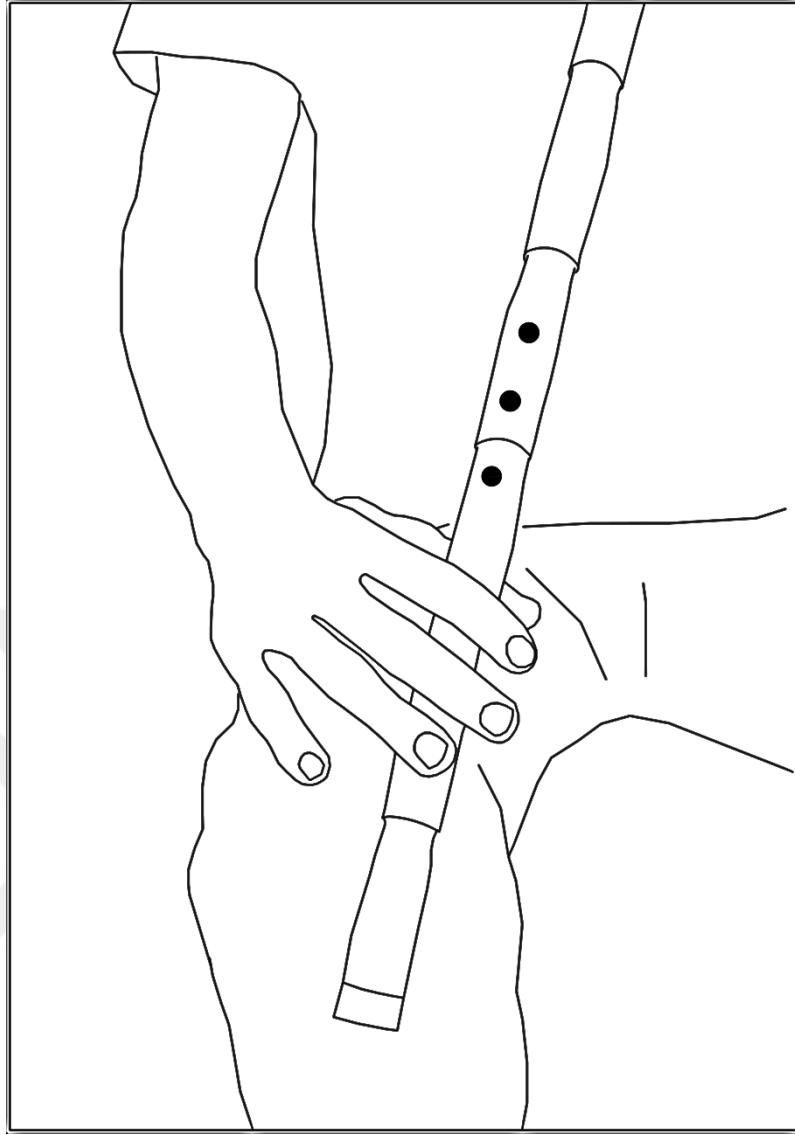
Tutuş pozisyonu ve parmakların ney üzerindeki konumları:

Ney delikleri sınıflandırılır. Arka delik, üst üçlü ve alt üçlü, yukarıdan aşağıya 1 – işaret parmağı, 2 – orta parmak, 3 – yüzük parmağı (Şekil 2.3).

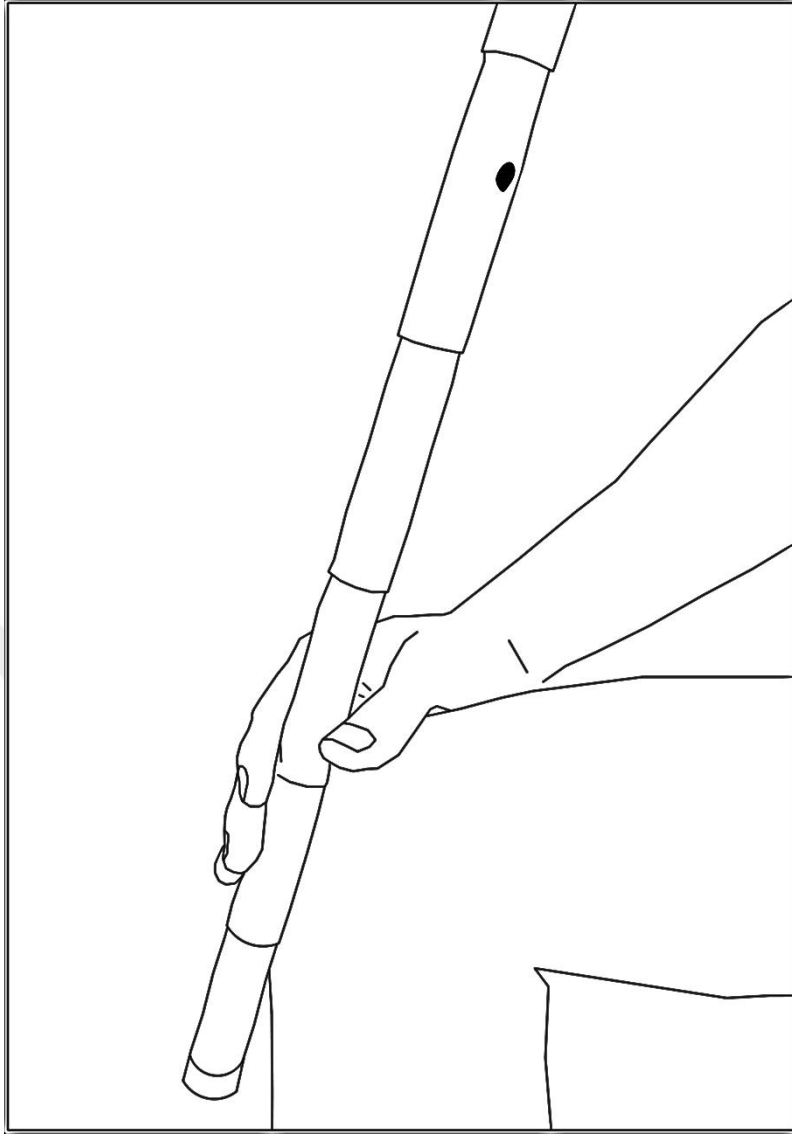
Şekil: 2.3 Parmak - delik numaraları - parmak konumları (A. C. ÖKSÜZ özel arşivi).

Sağ avuç içi sağ diz kapağının üzerine konur (Şekil2.4). Yüzük parmakları delikleri parmağın ucuyla kapatılmalıdır. Diğer parmaklar ikinci boğum civarı ile kapatılmalı. Şekil 2.3’de ellerin iç kısımları ve açık haldeki pozisyonu yer almaktadır. Herkesin el boyutuna göre deliklerin geleceği yerler değişebilir fakat yaklaşık olarak benzer sonuçlar çıkmaktadır. Önemli olan 3 numaralı parmakların şekildeki gibi delikleri kapatmasıdır. Eller ney üzerinde pozisyon aldığı zaman parmaklar üzerindeki delik hizaları düz bir hat çizecekler. Sağ el başparmağı, işaret parmağının tam arkasında yan kısmı ile neyi tutmalıdır. Arka delik sol el başparmağının işaret parmağına yakın olan ucu ile kapatılmalıdır. Şekil 2.4’de görüldüğü gibi ney, avuç içi ve diz kapağının iç tarafındaki boşluk arasında tutulmalıdır. Daha kısa neylerde dize değdirmeden de tutulabilir. Diyaframı iyi kullanabilmek için dik bir oturuş pozisyonu alınmalıdır.

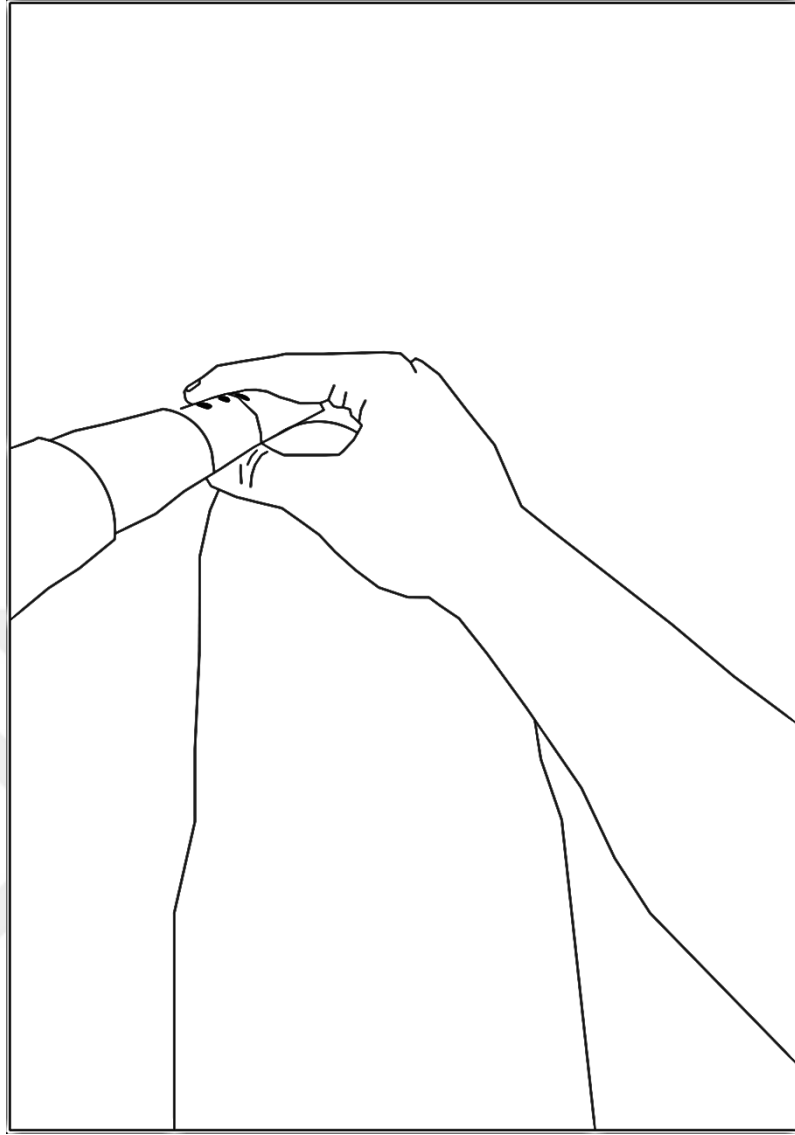
Şekil: 2.4 Tek elle diz üzerinde tutma (A. C. ÖKSÜZ özel arşivi).

Baş parmak işaret parmağının arkasında yan olarak durmalı ve ilk boğumu ile neyi tutmalıdır (Şekil 2.5).

Şekil: 2.5 Tek elle tutma yandan görünüş (A. C. ÖKSÜZ özel arşivi).

Öğrenci kendi görüş açısından tutuş pozisyonunu Şekil 2.6'daki gibi görmelidir. Ney tutma alışkanlığını kazanmamış öğrenci ellerini istemsizce sıkmaya başladığı için ellerde birkaç ay sürebilen kasılmalar olabilir. Bu kasılmalar sadece ney çalışırken olan, geçici kasılmalardır. Zaman zaman ellerin son derece doğal bir şekilde istenilen pozisyonlarda tutulabileceği ve neyi tutmak için elleri sıkmanın gerekmediğini hatırlatmak gereklidir.

Şekil: 2.6 Tek elle tutma üstten görünüş (A. C. ÖKSÜZ özel arşivi).

Tek elle tutuş tamamlandıktan sonra tam tutuşa geçilmelidir (Şekil 2.7). Ses çıkarmadan sadece tutuş pozisyonu alınmalıdır. Sandalyenin ucuna doğru ve dik bir şekilde oturmak gereklidir (Şekil 2.8).

Şekil 2.7 Tüm delikler kapalı parmak pozisyonu (A. C. ÖKSÜZ özel arşivi).

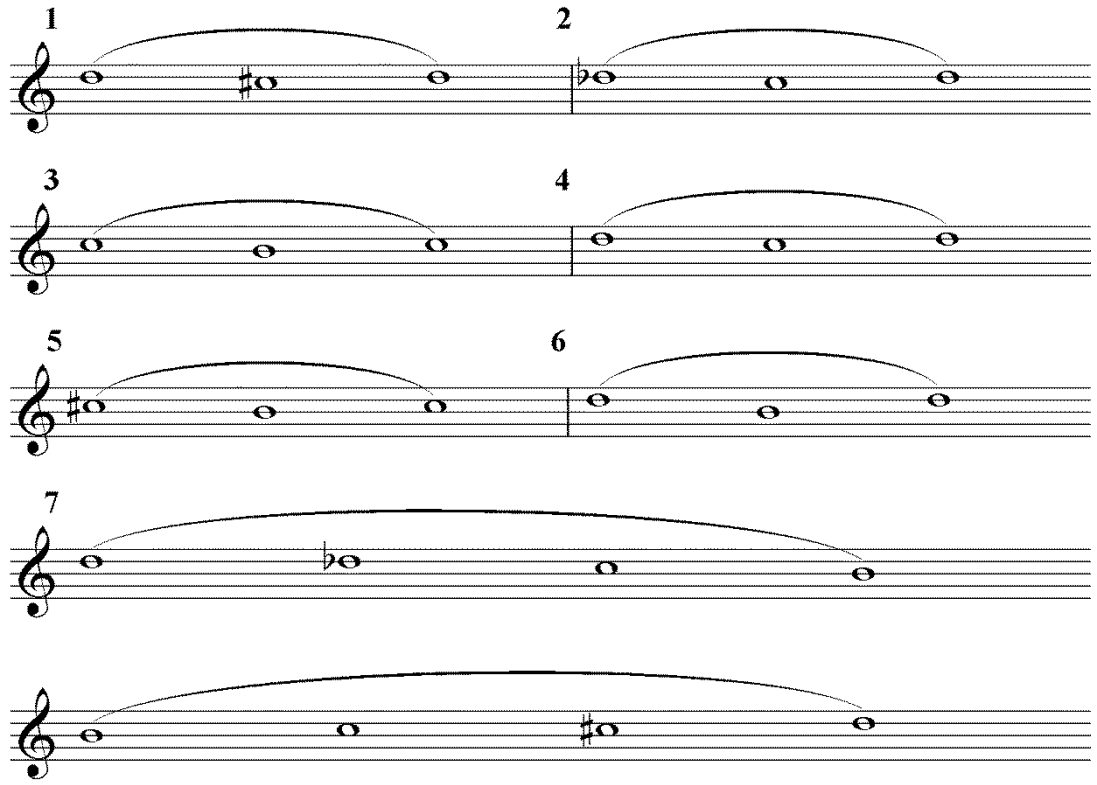

Şekil: 2.8 Delikler kapalı tutuş ve oturuş pozisyonu (A. C. ÖKSÜZ özel arşivi).

Arka delik kapalı ve sağ el orta parmak kalacak şekilde diğer delikler açılır. Bu pozisyonda 2. üfleme bölgesindeki re sesi çalışılır. Orta parmak neyi tutabilmek için, destek parmağıdır. Re'nin öncesindeki ve sonrasındaki seslere göre destek parmağı

1. ya da 3. parmak olabilir. Örnek gösterilmelidir. Re sib re / fa re fa gibi. Şekil 2.9'daki çalışmalar sırası ile önce zihinden çalıştırılmalı, daha sonra nota üzerinde gösterilmelidir.

- 1 numarada destek parmağı tutulmalıdır, çünkü hareket tekrar destek parmak gerektiren notaya doğrudur. Aynı şekilde bir üst kademedeki üflendiğinde çıkan nota bağlantılarında da geçerlidir.
- 2 numaradan itibaren destek parmağı kullanılmamalıdır. Notaların ritmik değeri yoktur. Kolay anlaşılması açısından birlik notalar seçilmiştir. Üzerindeki bağ nefes bağıdır. Bağlı notalar bir nefes içinde eşit sürede üflenmeye çalışılmalıdır. Öğrenci denemesini yaparken kontrol ediniz. Tam nefes alıp bağ içindeki tüm notalar bittiğinde nefes de bitmiş olmalıdır. Bu hususlara dikkat edilmelidir. Böylece öğrenci nefes kapasitesini öğrenecek, üflemesini kontrol etmeye başlayacaktır. Zaman içinde nefes kullanımının iyileşeceği ve üfleme süresinin artacağını söyleyerek motive ediniz. Tüm bunların mutlaka çalışma ile olacağını her zaman hatırlatınız.
- 6 numaralı ses geçişinde destek parmağı çok beklemeden değiştirilmelidir. Özellikle oradaki si pozisyonunda destek parmağı olmamalıdır.
- 7 numaranın çıkıcı bölümünde destek parmağı do diyez notasına ayrılan sürenin yarısında pozisyonunu almalıdır. Ritmik melodiler içinde de değişim bu kurala uyarak ve yumuşak bir şekilde yapılmalıdır.

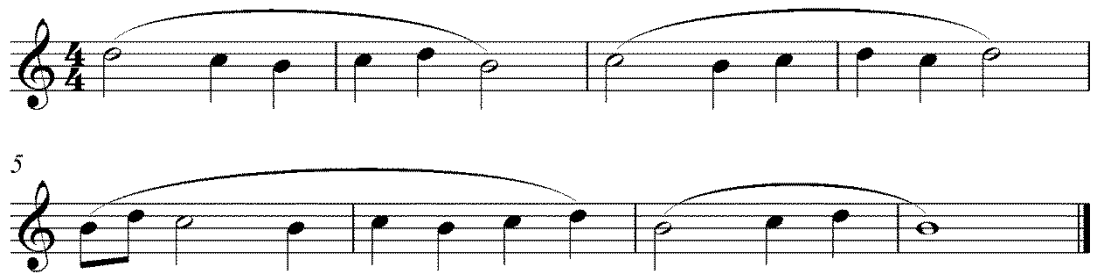

Şekil: 2.9 Üst parmak grubu alıştırması.

2.4 Dördüncü Ders

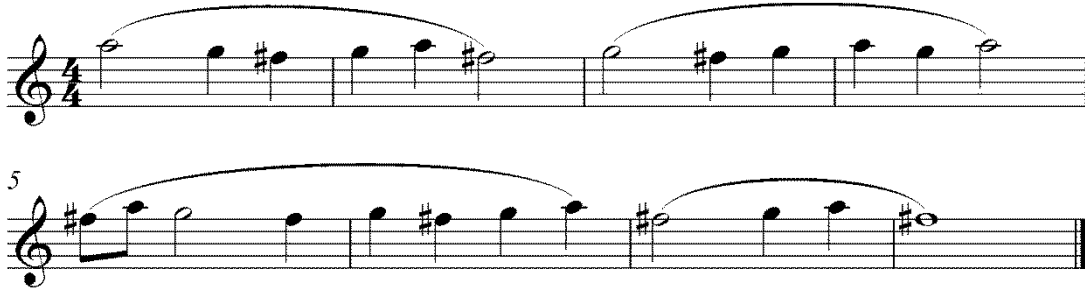
Nazariyat kısmını anlatma zamanı gelmiştir.

Ölçü vuruş ilişkisi öğretildikten sonra ilk alıştırma verilmelidir (Şekil 2.10).

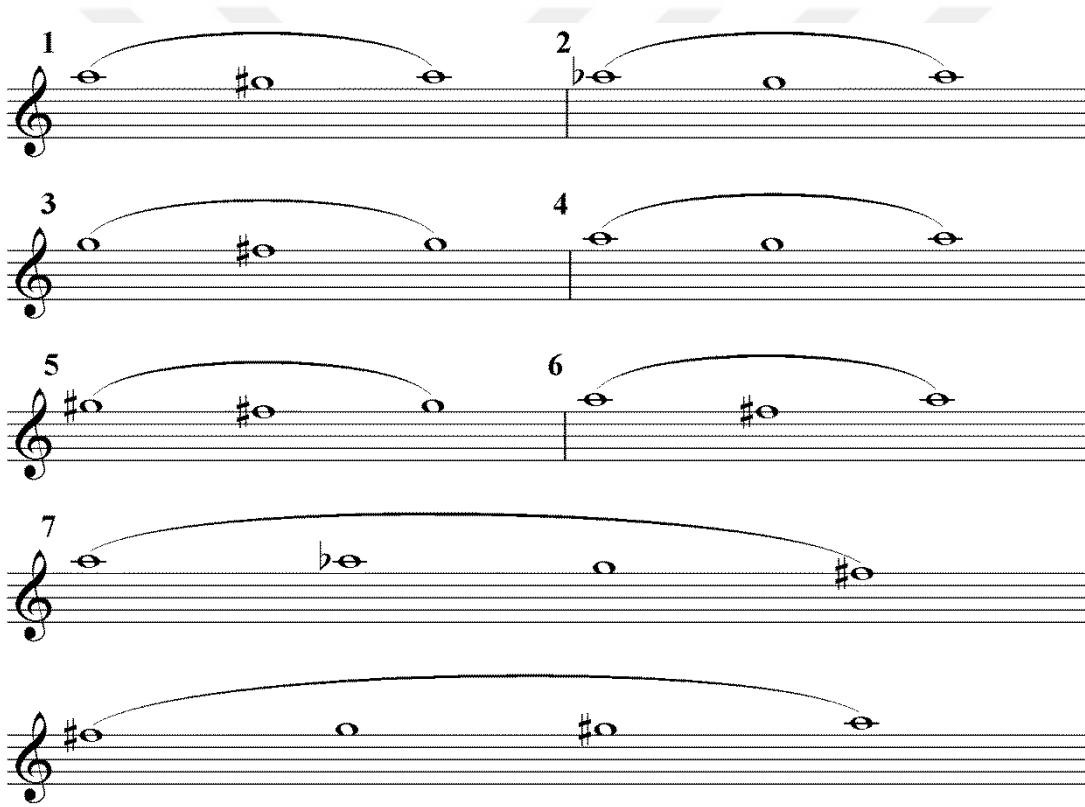
Şekil: 2.10 Üst parmak grubu ritmik alıştırması.

Bundan sonraki çalışma için transpozisyon anlatılmalı, doğuşkanlar anlatılmalı ve çalınan alıştırmanın bir üst doğuşkandan yazılması ve çalınması ödev olarak istenmelidir. Şekil 2.11'deki alıştırma öğrenci ödev olarak kendi yazmalı ve çalmalıdır.

Şekil: 2.11 Üst parmak grubu 3. üfleme bölgesi ritmik alıştırması.

Şekil 2.12'deki alıştırmada sesler nefes kapasitesine göre bağ içindeki her bir notanın süresi birbirine eşit olmak kaydıyla istenildiği kadar uzatılabilir.

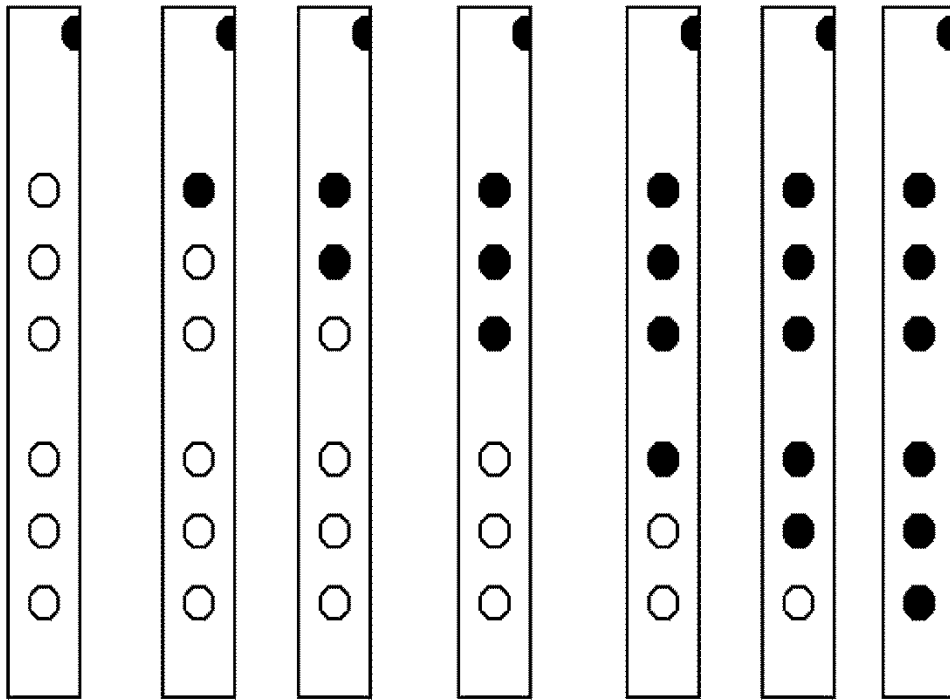
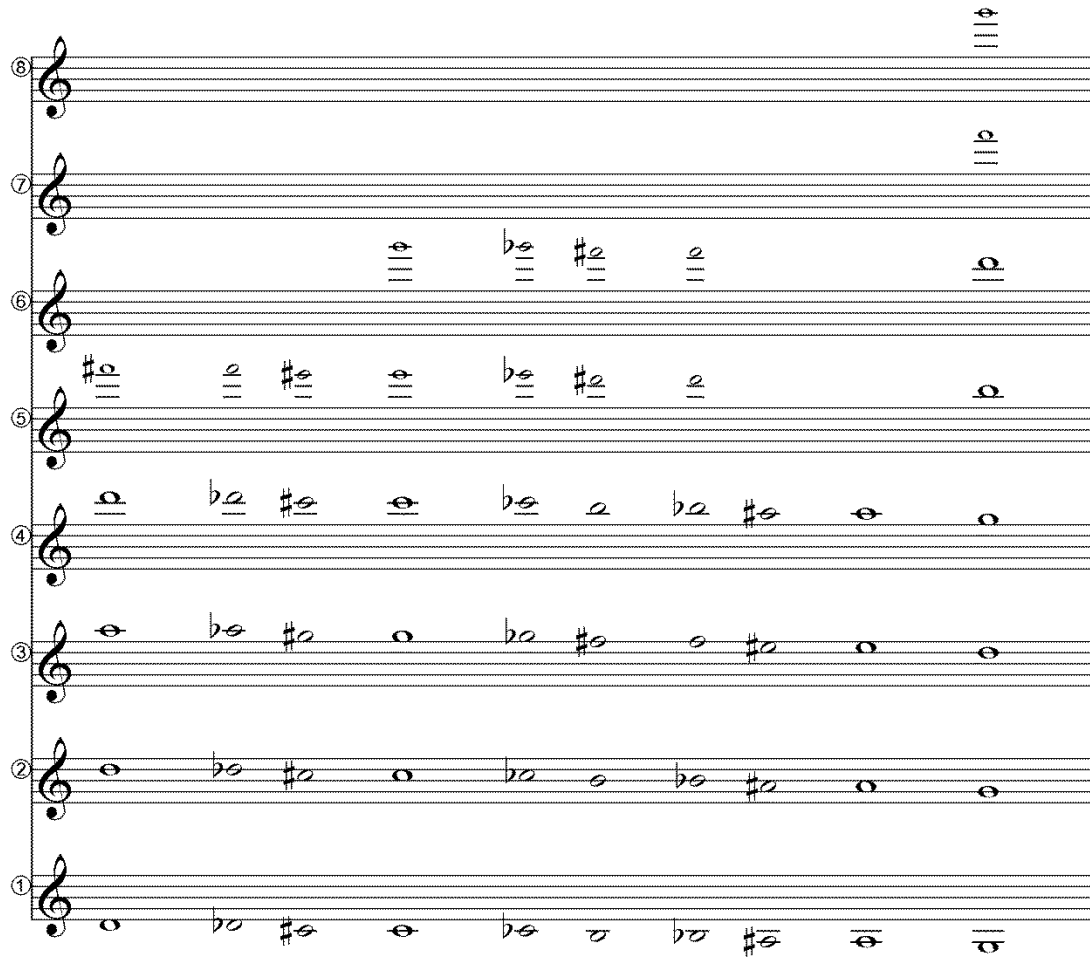
Şekil: 2.12 Üst parmak grubu 3. üfleme bölgesi alıştırması.

2.5 Beşinci Ders

Neydeki ana pozisyonların tablosu verilmeli, öğrenci ödevi yaparken tablodan yararlanmalıdır (Şekil 2.13). Parmak ve dudak hareketleriyle çıkarılan sesler, yarım delik açma – kapama, dudakla tizleştirme veya pestleştirme teknikleri daha sonra öğretilmelidir. Aşağıdaki tabloda sesler armoniklerine göre numaralandırılmıştır:

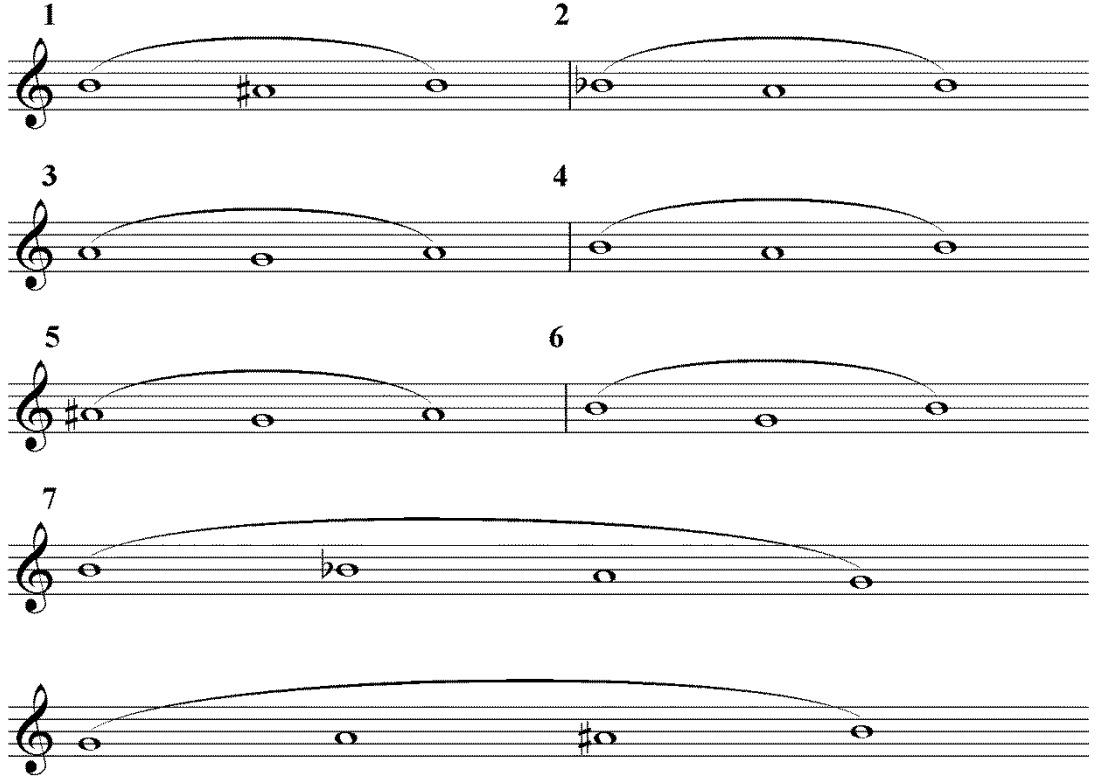
- Dem sesler 1,
- Bir üst kademe 2,
- Orta sesler 3,
- İnce sesler 4 olarak sıralanmıştır.
- Daha ince sesler pozisyonlara göre 5, 6, 7 ve 8 olarak sıralanmıştır.

İlk çalışılan seslerin ikinci üfleme bölgesinde olduğu, bir üst kademe üflendiğinde de üçüncü üfleme bölgesinde çalışıldığı öğrenciye anlatılmalı, tablo ve ney üzerinde de uygulamalı olarak gösterilmelidir. Eserlere girişe kadar ikinci ve üçüncü bölgedeki sesler çalışılacaktır. Aynı nota olup da farklı pozisyondan çıkan aynı sesler öğrenci tarafından tespit edilip işaretlenmelidir. İki aynı ses farklı pozisyon arasında delik açıklığı fazla olan *açık* (a), delik açıklığı az olan *kapalı* (k) olarak nota üzerinde belirtilmelidir. Açık veya kapalı pozisyonları kullanmadaki seçim genelde yakın hareket etmek olmalıdır. Bazen de ses bölgesindeki bütünlüğü sağlamak için tercih edilmelidir. Öncelikle öğrenci kendine göre çalmalı, gerekli görülen yerlerde açık veya kapalı pozisyon olarak yönlendirilmelidir.

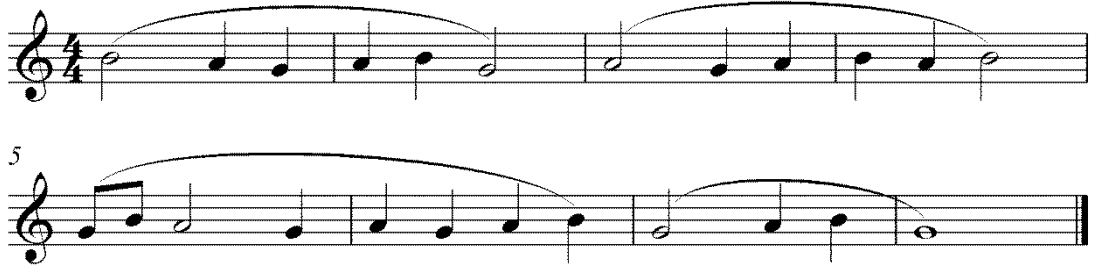

Şekil: 2.13 Temel pozisyonlar ve notaları (A. C. ÖKSÜZ özel arşivi).

Şekil 2.14’de alt parmak grubu alıştırması yapıldıktan sonra ritmik alıştırma çalışılmalıdır (Şekil 2.15).

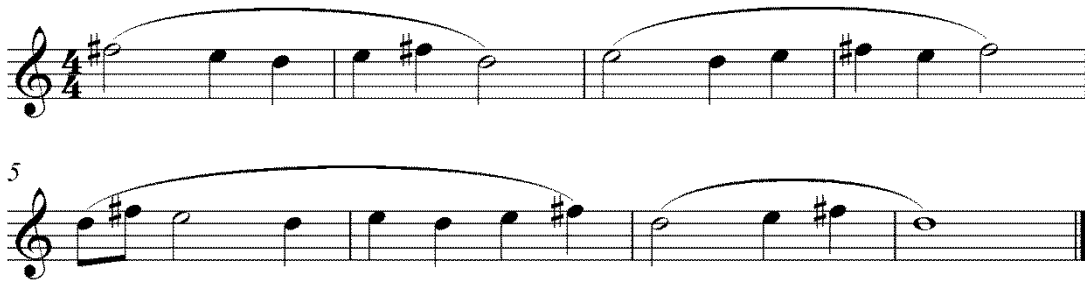

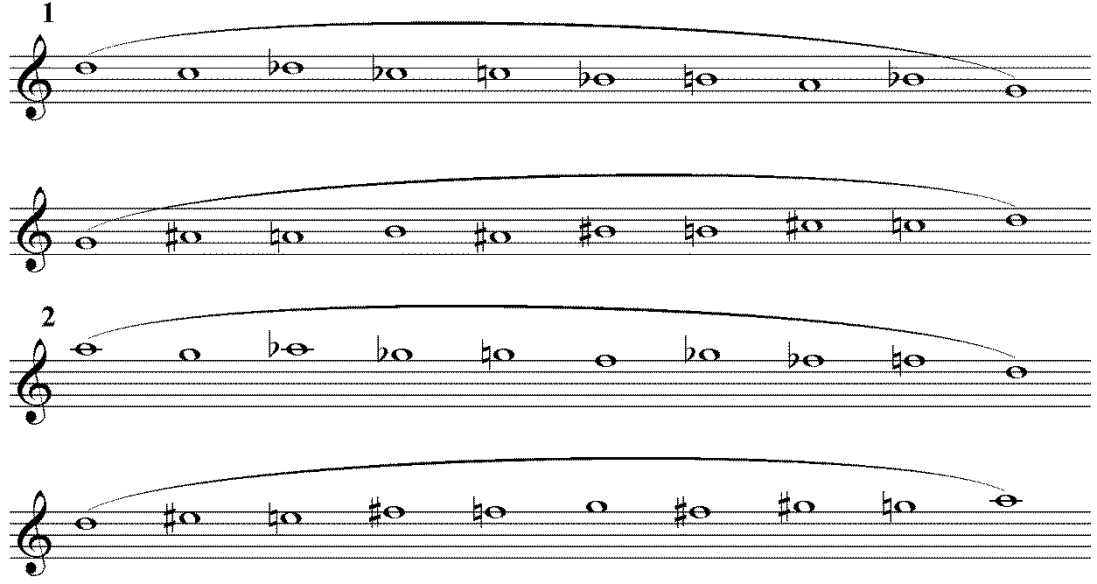
Şekil: 2.14 Alt parmak grubu alıştırması.

Şekil: 2.15 Alt parmak grubu ritmik alıştırması.

Yukarıdaki etüdün bir üst kademedeki pozisyonlar aynı kalacak şekilde yazılması ve çalınması ödev olarak istenmelidir. Şekil 2.16 olduğu gibi öğrenci tarafından yazılmalı ve çalınmalıdır.

Şekil: 2.18 Parmak grupları iki/bir/iki/bir parmak hareketi alıştırması.

Şekil 2.18'deki çalışmanın 1 numaralı kısmı öğrenciye verilmeli, 2 numaralı kısmı ödev olarak istenmelidir. Nefes durumu bir önceki ile aynıdır.

2.7 Yedinci Ders

Şekil 2.19'daki alıştırma, değıştirme işaretlerinin tanınması için yazılmıştır. Cümle sonları ile yeni cümle başlangıcı aynı pozisyon farklı nota olarak düşünülmüştür. Klasik eserlerde bu tür değışimlere rastlamak nadir olduğundan dolayı bu etüt yazılmıştır. Dokuzuncu ölçünün son vuruşundaki do ile onuncu ölçünün ilk vuruşundaki do sesi re bemol çarpması ile ayrılmıştır. Melodik yapıya uygunluğundan çarpma için re bemol kullanılmıştır. Neydeki tavrın büyük bölümünü oluşturan süslemelerden olan çarpmanın ileride kullanılacağı açıklanmalıdır. Eserlere, ses geçişlerine göre tek parmak, iki veya üç parmakla birden yapılan çarpmalar olduğu ve bunları uygun yerlerde bilinçli bir şekilde kullanılması gerektiği anlatılmalıdır. Kendi kendine çarpma yapmasına müsaade edilmemelidir. Sonradan alışkanlıkları değıştirmekte zorluk yaşanabilir. Metronom 4'lük=120bpm olmalıdır. İlk önce 100bpm ile çalışılmalı, sonradan hızlandırılmalıdır.

Şekil: 2.19 Değişirme işaretli ritmik parmak alıştırması.

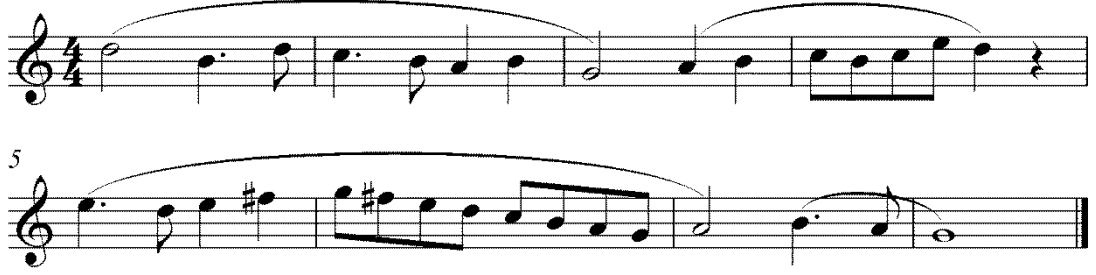
Aşağıdaki alıştırma yukarıdakiyle aynı pozisyonlardan çalınmak üzere öğrenci tarafından yazılmalıdır (Şekil 2.20). Tablodan yararlanabilir. Ödev olarak isteyiniz, kontrol ediniz. İlk olarak 4'lük=120bpm ile çalışılmalı, daha sonra 140bpm'e yükseltilmelidir.

Şekil: 2.20 3. üfleme bölgesi değişirme işaretli ritmik parmak alıştırması.

2.8 Sekizinci Ders

Şekil 2.21'deki alıştırmanın altıncı ölçüsünün ilk iki vuruşu ve son iki vuruşuna gelen notalar aynı pozisyonda olmalıdır. Metronom olarak 4'lük=60bpm olmalıdır. Nefes yetmemesi durumunda hızlandırılabilir. Bu da 90bpm'i geçmemelidir. Sonradan olması gereken tempoya göre çalışılmalıdır.

Şekil: 2.21 Bir dizi içinde ritmik parmak çalışması.

2.9 Dokuzuncu Ders

Şekil 2.22'deki alıştırma metronom 4'lük=90bpm olmalıdır. Nefes bağlarında zorlanma olabilir. Metronom sabit kalacak şekilde çalışılmalı ve nefes geliştirilmelidir. Nefes alma yerlerine dikkat ediniz. Nefes yetmediği durumlarda tekrar baştan çalışılmalıdır.

Şekil: 2.22 Uzun nefes ritmik alıştırması.

2.10 Onuncu Ders

Şekil 2.23'deki alıştırmanın amacı üfleme kademesinin değiştirilmesiyle birbirini tekrar eden pozisyonların kullanılması ve hâkimiyeti artırmaktır. İlk dört ölçüde kullanılan pozisyonlar ne ise sonraki dört ölçü de aynı pozisyonda olmalıdır. Dokuzuncu ve onuncu ölçüdeki pozisyonlar birbirini tekrar eder, sesleri farklıdır. Sonraki iki ölçü de aynı şekildedir. Metronom olarak 4'lük=75bpm'dir.

Şekil: 2.23 Bir dizi içinde farklı üfleme ile parmak hareketi tekrarı ritmik çalışması.

2.11 On birinci Ders

1. Eser: Neyzen Salih Dede, Uşşak Saz Semaisi

Aksak semai usulü öğretilir. Usul ve ölçü ilişkisi gösterilir. Yürük Semai usulü öğretilir. Usul – ölçü ilişkisi gösterilir. İlk olarak bu eserin seçilmesindeki gaye tavır vb. unsurları bir kenara bırakırsak çalınması kolay ve zor pozisyonları içermeyen bir eser olmasıdır.

Tüm haneler çalışılmalıdır. Notadaki gibi çalınmalıdır (Şekil 2.24). Tavrı oluşturan süslemeler vb. daha sonra çalışılmalıdır.

Uşşak Saz Semaii

Neyzen Salih Dede

1. Hane

4

6

7 Mülazime

9

11 2. Hane

14

17 Mülazime

19

21 3. Hane

24

The musical score is written in 10/8 time on a single staff. It consists of three Hane sections and two Mülazime sections. The first Hane section (measures 1-6) is marked '1. Hane'. The first Mülazime section (measures 7-9) is marked '7 Mülazime'. The second Hane section (measures 11-14) is marked '11 2. Hane'. The second Mülazime section (measures 17-19) is marked '17 Mülazime'. The third Hane section (measures 21-24) is marked '21 3. Hane'. The score uses various musical notations including eighth notes, sixteenth notes, and beams to indicate complex rhythms. Bar lines are used to separate measures, and repeat signs are present at the end of each Hane section.

Şekil: 2.24 Eser No. 1.

27 **Mülazime**

29

31 **4. Hane**

33

35

37

39

41

43 **Mülazime**

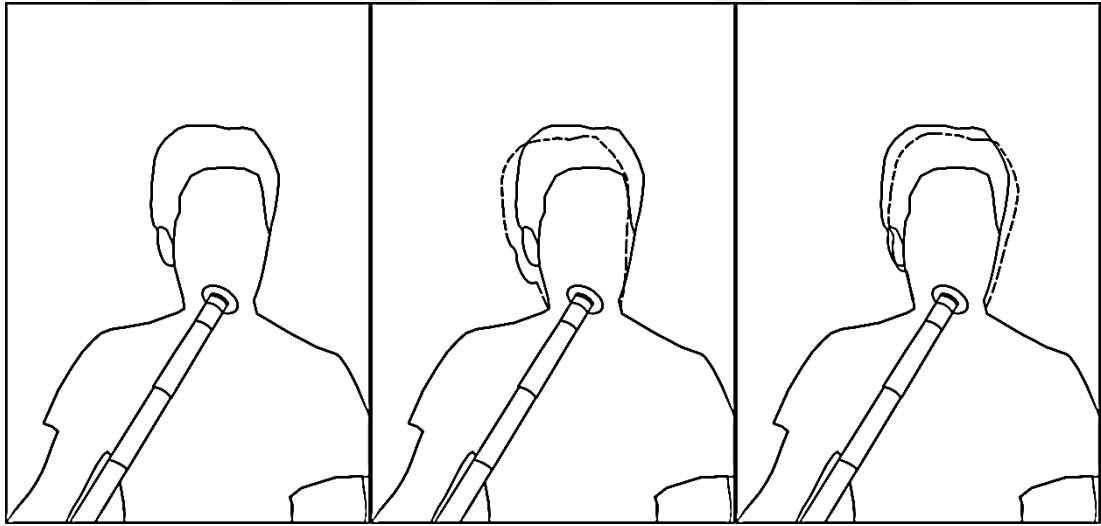
45

Şekil: 2.24 Eser No. 1 (devam).

2.12 On ikinci Ders

2. Eser: Neyzen Salih Dede, Acemaşiran Peşrev

Bu eserin seçilmesindeki amaç ney için zor olan birkaç makamı bir arada barındırması ve arka delik pozisyonu rast makamına göre daha kolay olmasıdır. Acemaşiran dizisi inici ve çıkıcı olarak çalıştırılır. Arka delikten çıkan mi, fa, fa diyez sesleri için yapılacak çalışmada baş hareketleriyle birlikte neyin kendisinden yararlanılır (Şekil 2.25). Yöntem olarak kapalı pozisyon acem perdesi üflenir ardından açık pozisyon acem perdesi üflenir (Şekil 2.26). İki sesin de aynı olması gerekir. Sonrasında eviç perdesi üflenir, ardından baş eğik pozisyonda arka delik açılmış olarak aynı ses üflenmelidir. Aynı durum eserde karşılaşılabilecek olan hüseyniaşiran sesi için de hüseyni üflenir, ardından arka delik açık ve baş dik pozisyonda aynı sesi yakalamak amaçtır. Kalın olan mi-fa-fa diyez seslerinin de aynı pozisyonda (arka delik açık) çıktığı öğrenciye anlatılmalı ve gösterilmelidir. İlk olarak peşrevin 1. ve 4. Haneleri çalışılmalıdır. Sonrasında hicaz makamı çalışılacak, daha sonra saba makamı da çalışıldıktan sonra diğer haneler tamamlanacaktır.

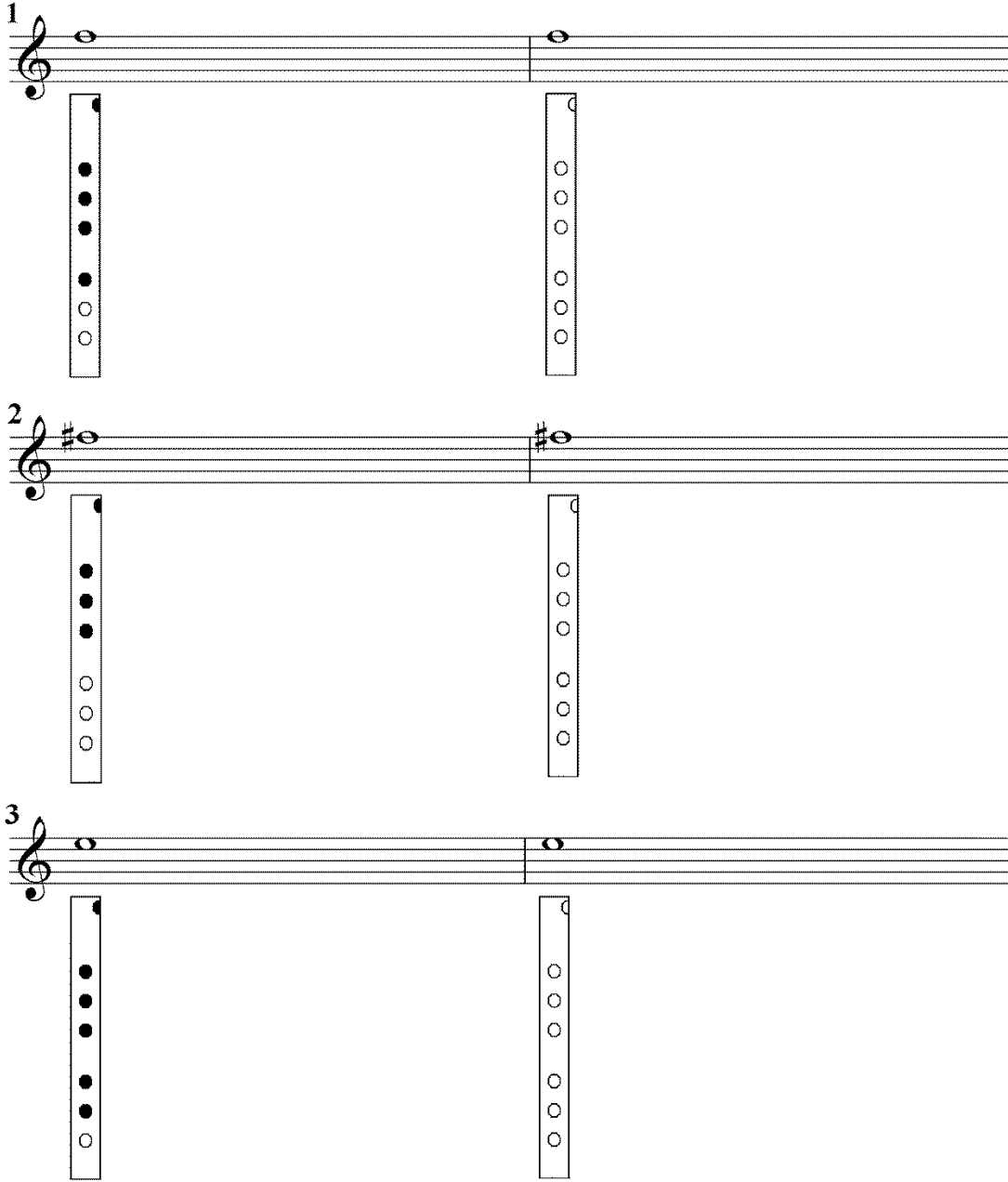

1 Normal Baş

2 Eğik Baş (tiz üfleme)

3 Dik Baş (pest üfleme)

Şekil: 2.25 Baş hareketleri (A. C. ÖKSÜZ özel arşivi).

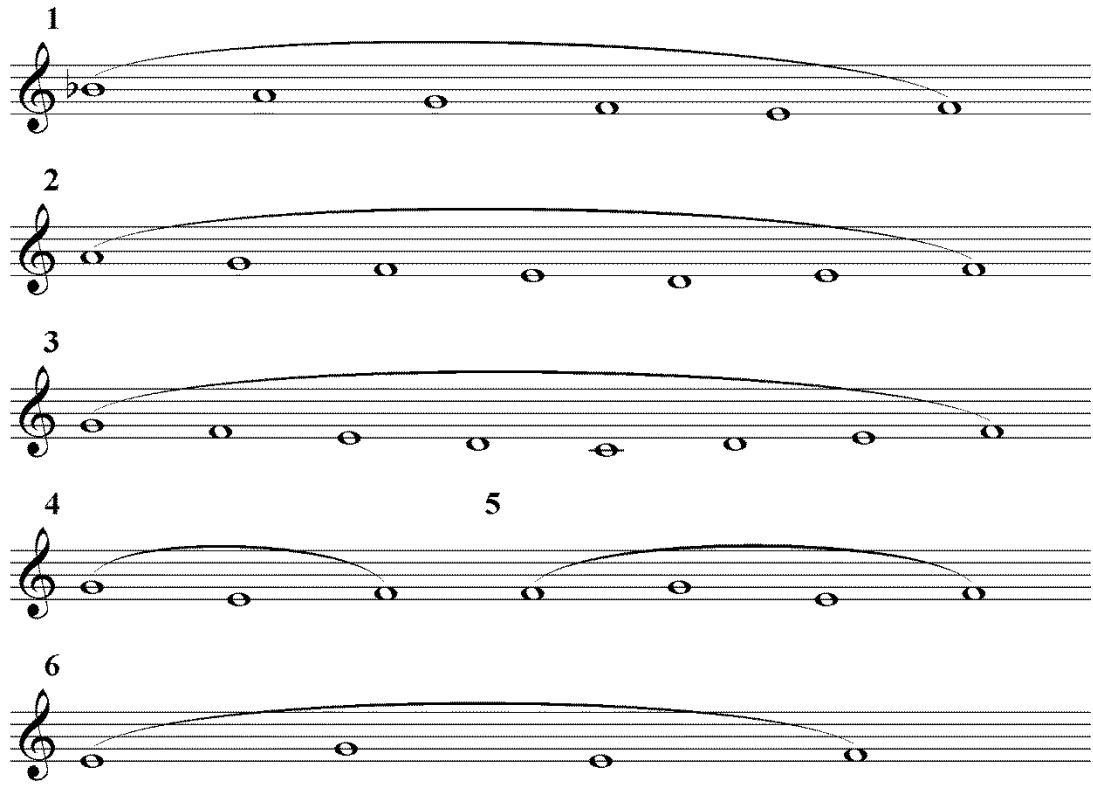
Şekil: 2.26 Arka delik çalışmaları (A. C. ÖKSÜZ özel arşivi).

Yukarıdaki şekilde yapılması gereken çalışmanın sırası 1, 2, 1, 3, 1 olmalıdır.

- 1 numarada arka arkaya kapalı ve açık fa sesi üflenir, frekans eşitliği sağlanır.
- 2 numarada kapalı fa diyez sesi üflenir, arka delik açılmasıyla başın eğik pozisyona geçmesi aynı anda yapılmalıdır, çıkan seslerin frekansları aynı olmalıdır.
- Sonra tekrar 1 numaraya dönülür ki normal baş pozisyonunun doğruluğu sağlamak için.

- Ardından 3 numaralı çalışma yapılmalıdır. Kapalı mi sesi üflenir ve açık mi sesi için arka deliğin açıldığı anda başın da dik pozisyona geçmesi gerekir. Diğer seslere nazaran zayıf duyulabilir, zordur.
- Normal baş pozisyonunun doğruluğunu sağlamak için sonra tekrar 1 numaraya dönülür.

Bu sesler kapalı pozisyonlarında üçüncü ses devresinde, açık pozisyonlarında ikinci ses devresindedir. Birinci ses devresinde de çalışılmalıdır, o devrede sağlama yapabilecek başka pozisyonlar yoktur. İyi çalışılmalıdır. Şekil 2.27'deki çalışma hatasız çalındıktan sonra esere geçiş yapılmalıdır (Şekil 2.28).

Şekil: 2.27 Eser No 2. için alıştırma notaları.

Acemaşıran Peşrev

Neyzen Salih Dede

1. Hane

28

5

8

12

15 2. Hane

19

22

26

29 3. Hane

33

36

Şekil: 2.28 Eser No. 2.

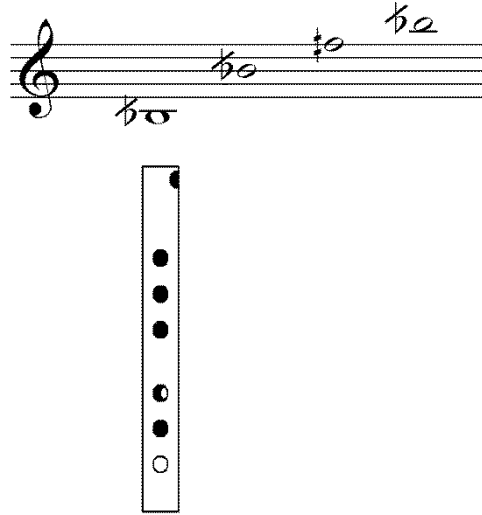

Şekil: 2.28 Eser No. 2 (devam).

2.13 On üçüncü Ders

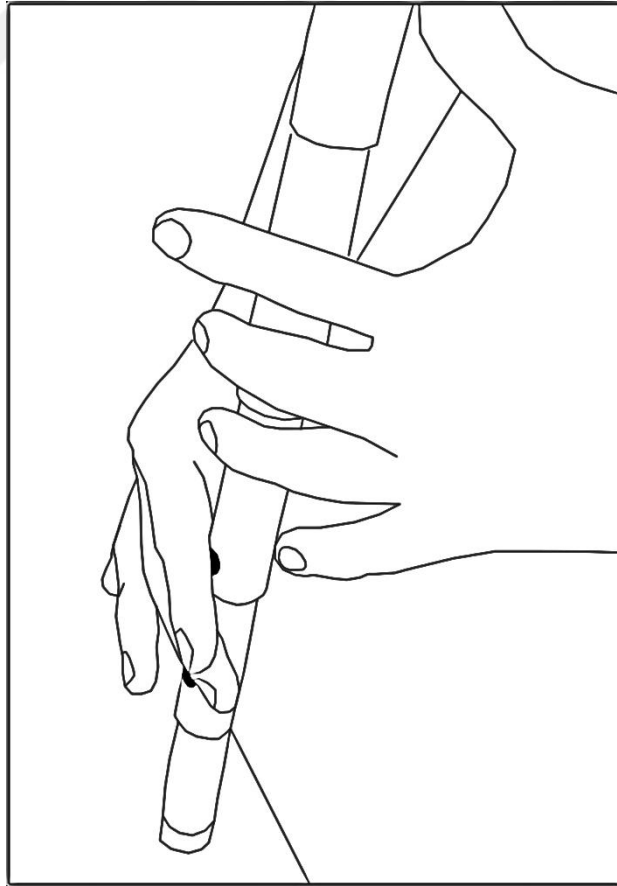
3. Eser: Veli Dede, Hicaz Hümayun Peşrev

Bu eserin seçilmesindeki amaç acemaşiran peşrevinin 3. hanesin çalışılmasına katkı sağlamasının dışında, içinde barındırdığı sol diyez, si natürel gibi seslerin olmasıdır. Bu sesleri çalıştırırken kullanılacak yöntem ile o pozisyonlardan çıkan diğer sesler de öğretilmiş olunacaktır. Yine neyin kendi içindeki sistemden yararlanarak sesleri çalıştıracaksınız. Dik kürdi perdesi şekil 2.29'daki pozisyonunda yapılmalıdır.

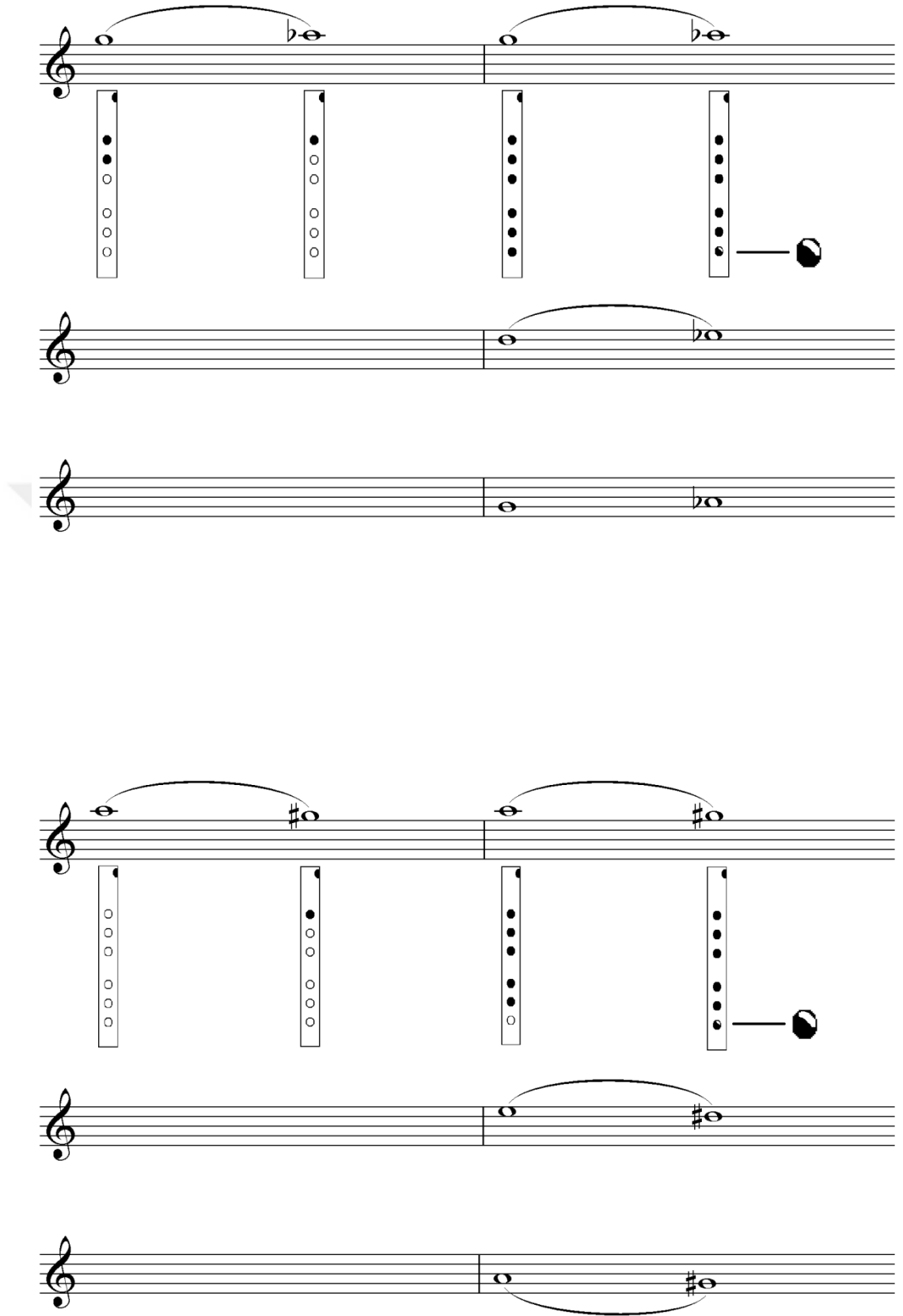

Şekil: 2.29 Si bemol ve fa seslerinin tizleştirilmesi (A. C. ÖKSÜZ özel arşivi).

Buradaki pozisyon işaret parmağının delikten tamamen kaldırmadan parmak ekleminin tam açılarak düz hale getirilmesiyle elde edilir (Şekil 2.30). Diğer ses geçişlerinde kısmen tutulabilir. İleri teknik için herhangi bir notadan ilgili pozisyona direk geçiş çalışılmalıdır.

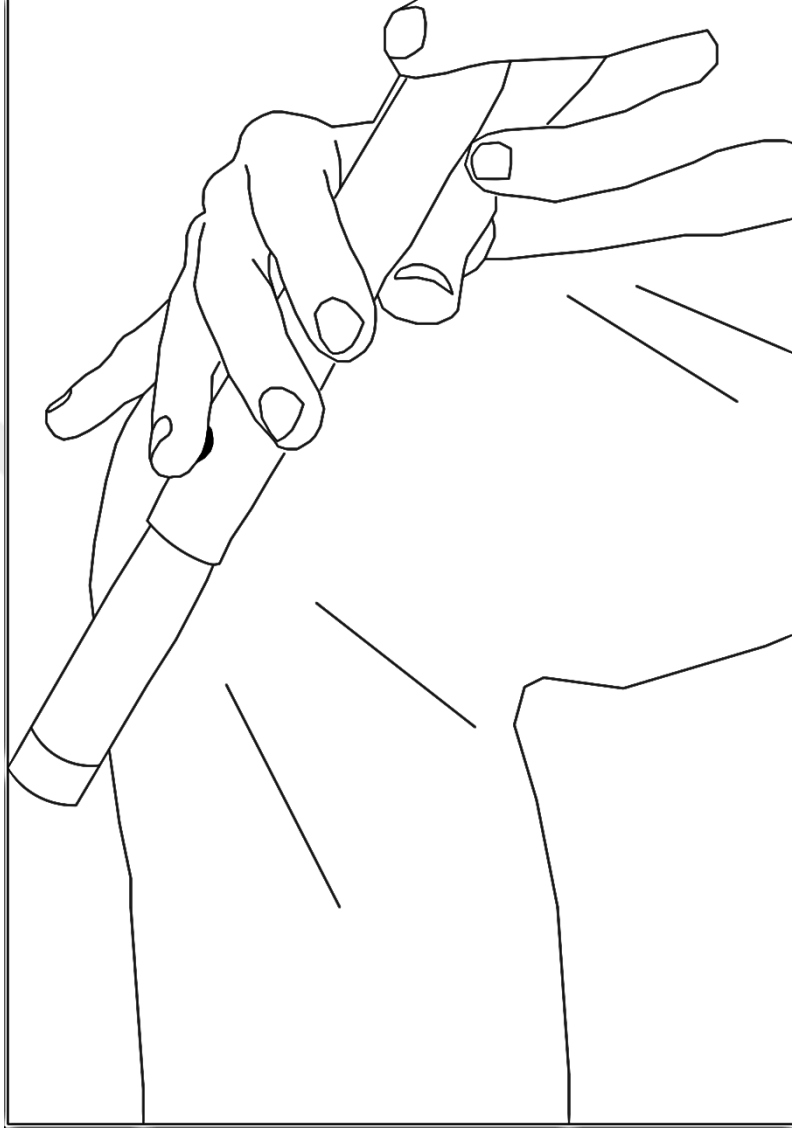

Şekil: 2.30 Şekil 2.29'un ney üzerindeki pozisyonu (A. C. ÖKSÜZ özel arşivi).

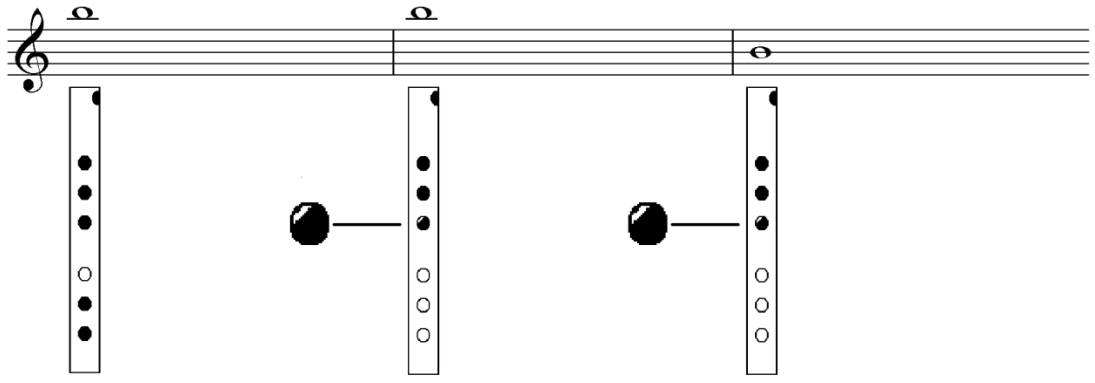

Şekil: 2.31 Alt el 3. parmak yarım delik çalışması (A. C. ÖKSÜZ özel arşivi).

Şekil 2.31’de görüldüğü gibi açık ve kapalı pozisyonlar yardımı ile sesler çalışılmalıdır. Pozisyon aşağıdaki gibi olmalıdır, gerektiğinde dudak ile desteklenmelidir (Şekil 2.32).

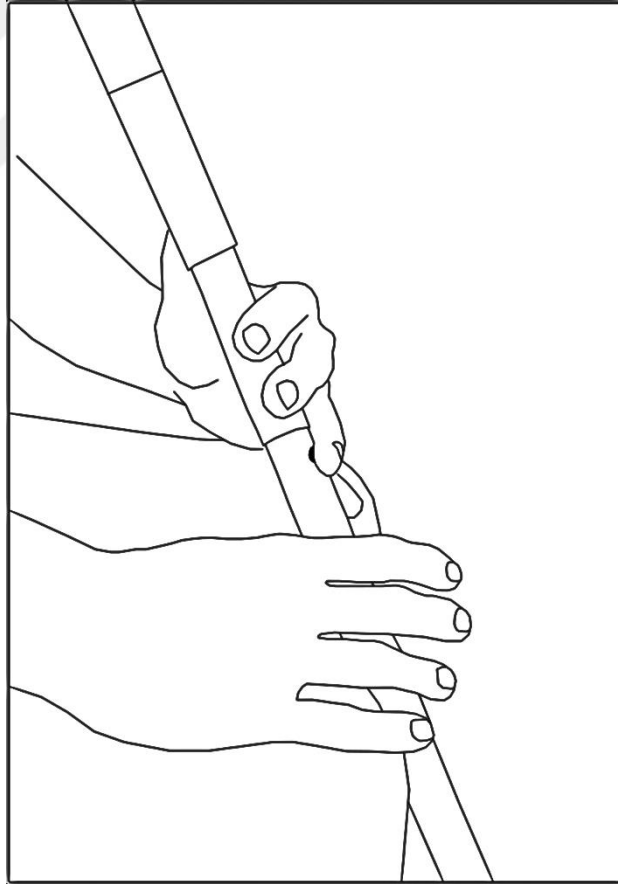

Şekil: 2.32 Alt el 3. parmak yarım delik pozisyonu (A. C. ÖKSÜZ özel arşivi).

Şekil: 2.33 Üst el 3. parmak yarım delik çalışması (A. C. ÖKSÜZ özel arşivi).

Yukarıdaki ilk pozisyon sadece 4. üfleme bölgesindeki si natürel sesi için geçerlidir (Şekil 2.33). Sağlama yapabilecek başka pozisyon yoktur. İkinci pozisyonda yüzük parmağı aşağıya doğru kaydırılır. 2. ve 1. üfleme kademelerindeki sesler için de aynı pozisyon geçerlidir (Şekil 2.34). Tüm sesler iyi olduktan sonra esere geçilmelidir (Şekil 2.35).

Şekil: 2.34 Üst el 3. parmak yarım delik pozisyonu (A. C. ÖKSÜZ özel arşivi).

Hicaz Hümeyun Peşrev

Veli Dede

1. Hane

4

7

10

13

16

Mülazime

19

22

2. Hane

25

28

31

Şekil: 2.35 Eser No. 3.

34

37

40

43 **Mülazime**

46

49 **3. Hane**

52

55

58

61

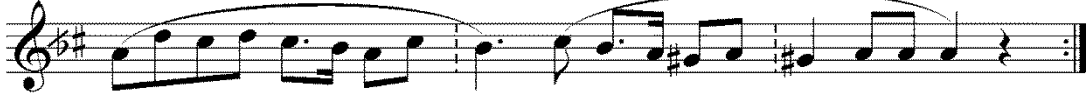
64

Şekil: 2.35 Eser No. 3 (devam).

67 Mülazime

70

73 4. Hane

76

79

82

85

88

91 Mülazime

94

Şekil: 2.35 Eser No. 3 (devam).

2.14 On dördüncü Ders

Dördüncü Eser: Tanburi Osman Bey, Saba Peşrev

Bu eserin seçilmesindeki amaç dudak hakimiyetini arttırmak ve acemaşiran peşrevinin tamamını çaldırmaktır. Re bemol ve la bemol perdeleri için kullanılacak pozisyonlar önceden çalışılan parmak pozisyonlarına ek olarak dudak yardımı ile tizleştirmeye yönelik olacaktır. Bahsi geçen sesler çalınırken aynı anda dudağın boşta kalan tarafı yanağa doğru çekilir, başpareye temas eden yanı ise sabit kalır. Böylece istenilen sesler tizleşir. İlgili notaların süresi geçince normal üfleme pozisyonuna dönülür. Üçüncü hanedeki tiz hüseyini perdesi tiz çargah pozisyonunda beşinci üfleme bölgesinde çıkarılır. Tablodan gösteriniz. Daha içten bir üflemeyle ve başparenin kenarına doğru, hu diyerek üflendiğinde yumuşak bir ses çıkacaktır. Eserin tamamı çalışılacaktır. Birinci ve ikinci hane, üçüncü ve dördüncü hane olarak iki derse bölünebilir (Şekil 2.36).

Sabâ Peşrev

Tanburi Osman Bey

1. Hane

The musical score for the 1. Hane section of Sabâ Peşrev is written in 2/4 time and D-flat major. It consists of 28 measures. The notation includes various melodic lines with slurs and ties, and rests. The key signature has two flats (B-flat and E-flat). The time signature is 2/4. The section is divided into two parts: the first part (measures 1-22) is labeled '1. Hane' and the second part (measures 23-28) is labeled 'Mülazime'.

5

8

12

15

19

22 Mülazime

26

29 2. Hane

33

36

Şekil: 2.36 Eser No. 4.

40

43

47

50 **Mülazime**

54

57 **3. Hane**

61

64

68

71

75

Şekil: 2.36 Eser No. 4 (devam).

78 **Mülazime**

82

85 **4. Hane**

89

92

96

99

103

106 **Mülazime**

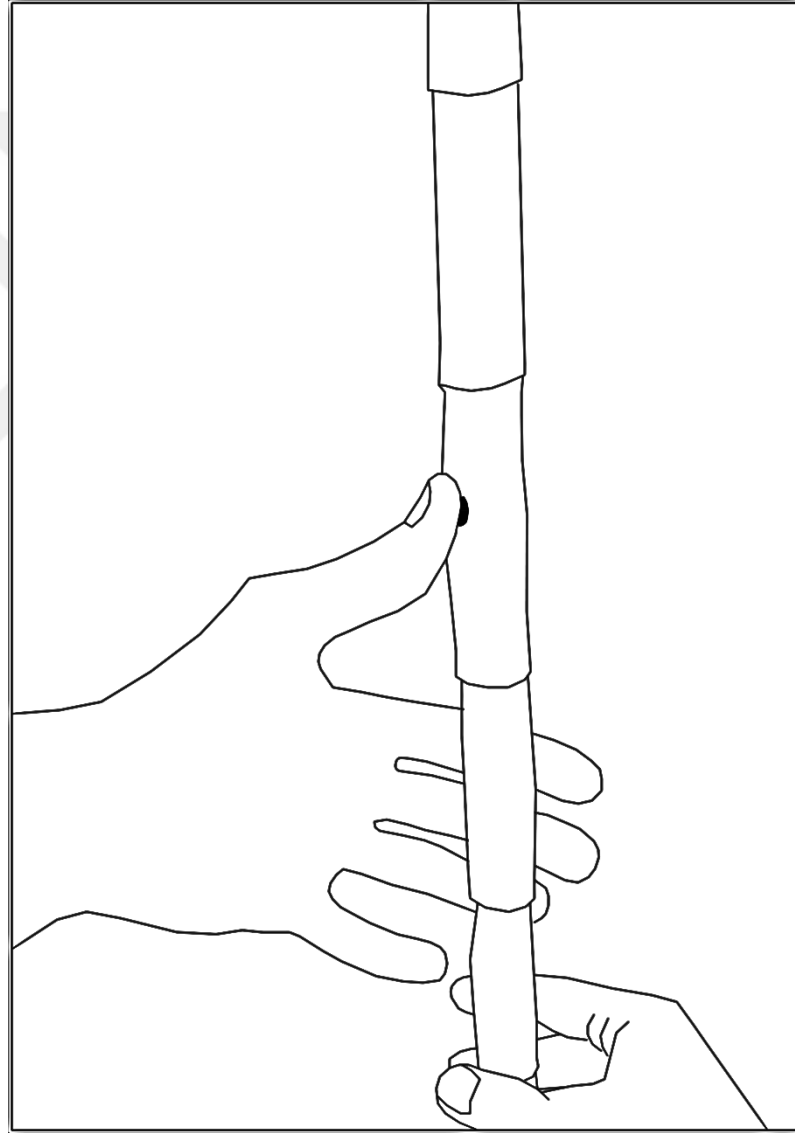
110

Şekil: 2.36 Eser No. 4 (devam).

2.15 On beşinci Ders

Beşinci Eser: Kemençeci Nikolaki, Buselik Peşrev

Peşrevin tamamı çalışılır (Şekil 2.38). İlgili seslere özen gösterilmelidir. İkinci hanedeki birinci üfleme bölgesindeki re diyez için iki pozisyon kullanılabilir. Birincisi re pozisyonunda başı iyice eğerek re'yi tizleştirmek, ikincisi ise arka deliği başparmağın dış tarafında açıklık kalacak şekilde deliği dikine yarım kapatmaktır (Şekil 2.37).

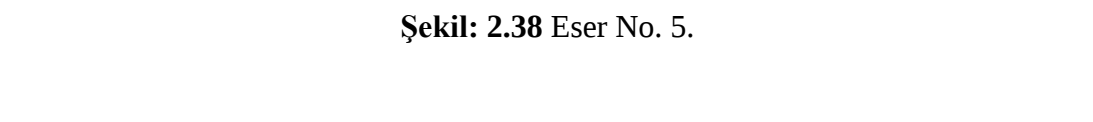

Şekil: 2.37 Arka delik yarım pozisyonu (A. C. ÖKSÜZ özel arşivi).

Buselik Peşrev

Kemençeçi Nikolaki

1. Hane

Şekil: 2.38 Eser No. 5 (devam).

2.16 On altıncı Ders

Altıncı Eser: Hüseyin Saadettin Arel, Nihavent Peşrev

Bu eserin seçilmesindeki amaç neydeki önemli ve zor olan pozisyonlardan mi bemol perdesini iyi hale getirebilecek nitelikte olmasıdır. Müzikal olarak kolay algılanabilir olması ve uzun seslerden oluşması tercih sebebidir (Şekil 2.39). Özel perdelere gereken özen gösterilmelidir. Gerektiğinde akort aleti ile çalışılmalıdır. Üçüncü hanedeki 1. üfleme bölgesindeki mi bemol sesi bir önceki eserde çalışılan re diyez sesinden farklı olarak kapalı pozisyonda tizleştirme ile kullanılmalıdır. Re perdesi dudak ve baş yardımıyla tizleştirilir. Aynı baş hareketini bozmadan arka delik açıldığında fa diyez sesi hazır olacaktır. Bu şekilde çalışılmalıdır. Bunlara ek olarak 3. üfleme kademesindeki fa diyez sesi tiz basılmalıdır. Si natürelde olduğu pozisyon gösterilmelidir.

Nihavend Peşrev

Hüseyin Sadettin AREL

1. Hane

5

9

13

17

21

25 Mülazime

29

33

37

41 2. Hane

Şekil: 2.39 Eser No. 6.

45

49

53

57 **Mülazime**

61

65

69

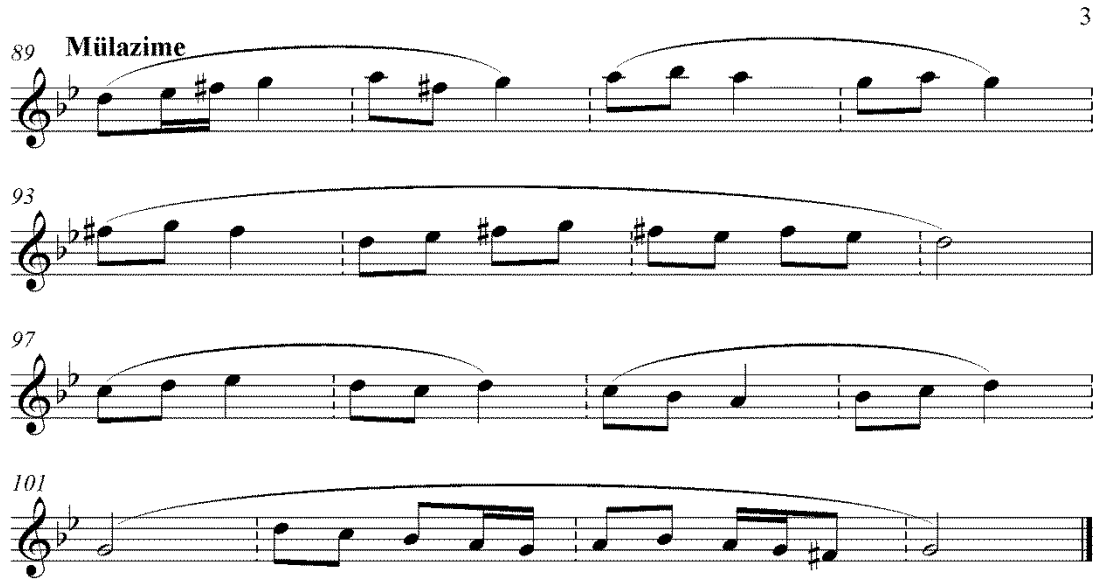
73 **3. Hane**

77

81

85

Şekil: 2.39 Eser No. 6 (devam).

Şekil: 2.39 Eser No. 6 (devam).

3. SONUÇ VE ÖNERİLER

Ney öğrenmeye yeni başlayanlar için hazırlanan bu çalışmada, neyden ses çıkarmadan başlayarak tutuş, parmak pozisyonları, pozisyon ve seslerle ilgili alıştırmalar ve çalınması gereken eserler olarak bir yol izlenmiştir. Haftalık birer saatlik dersler olarak öğrenenin çalışma temposuna bağlı olarak kısa zamanda temel ney icrasını öğrenmiş olacaktır. Gerek alıştırmalar, gerekse eser seçimi öğrencinin sürekli olarak bazı pozisyonlara sabit kalmasını engelleyecek nitelikte hazırlanmış ve seçilmiştir. Örneğin sadece rast dizisini bir sene boyunca çalışmış bir öğrencinin hicaz dizisi veya rast ile benzerlik taşımayan başka bir dizideki eserleri öğrenmesi ve çalışması zor olacaktır. Daha en başından ney üzerinde farklı nota-pozisyon hakimiyeti kurulmak üzere düşünülerek yazılan alıştırmalar faydalarını kısa zaman içinde gösterecektir ki seçilmiş eserler de ney için önemli eserlerdir. Bilhassa neyzen bestekarların eserleri bunun için seçilmiştir. Bundan sonraki eserler repertuarı genişletmek için istenilen sırada çalışılabilir. Eser önerileri aşağıdadır:

Neyzen Emin Dede, Bayati Peşrev

Neyzen Salih Dede, Hüseyini Peşrev

Neyzen Aziz Dede, Neva Saz Semaisi

Nayi Osman Dede, Rast Peşrev

Kaba rast perdesinden tiz nevaya kadar olan bağlantıyı sağlayan makam rast makamıdır. Ancak hüseyinâşiran ve ırak perdeleri geçişi zor olduğundan ilk başta rast makamı ile başlanmamıştır. Nayi Osman Dede'nin Rast Peşrevi bu sebeple mutlaka çalışılmalıdır.

Derviş Kuçek Mustafa Dede, Bayati Mevlevi Ayin-i Şerifi

Hüseyin Fahrettin Dede, Acemaşiran Mevlevi Ayin-i Şerifi

Öğrenci artık bu eserleri icra edebilecek düzeye gelmiştir. Tavır için ekolünüze göre çalışmalar yaptırılmalıdır.

KAYNAKLAR

- Derya, S.** (2008). *Aşkın Sesi; Ney Öğretim Kitabı*. İstanbul: Pan.
- Erguner, S.** (1986). *Ney “metod”*. İstanbul: Yaşar.
- Erguner, S.** (2002). *Ney “metod”*. İstanbul: Erguner Müzik.
- Karadağ, B.** (2013). *Meşkte Ney Eğitimi*. İstanbul: Pan.
- Kaya, A.** (2003). *Ney Metodu*. İstanbul: Çağlar Musiki Yayınları.
- Kaya, A.** (2011). *Ney Metodu*. İstanbul: Kitabevi.
- Tan, A.** (2008). *Niyazi Sayın 'ın ney tavrında perde pozisyonları*. (Yüksek lisans tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

EKLER

EK A: Piyano eşliği olan alıştırmaların mansur, kız ve süpürde neyler için notaları

EK B: Konservatuvar hazırlık sınıfına ait ney defteri fotokopisi

EK A

♩=100

4

6

Şekil A.1: Şekil 2.10'un mansur ney eşliği (Şekil 2.11'in süpürde ney eşliği).

♩=100 ,

4 ,

6 ,

Şekil A.2: Şekil 2.10'un kız ney eşliği.

♩=100

8va

4

6

Şekil A.3: Şekil 2.10'un süpürde ney eşliği.

♩=100

4

6

Şekil A.4: Şekil 2.11'in mansur ney eşliği.

The musical score is written for a female ney accompaniment. It is in 4/4 time, key of D major, and tempo 100. The score is divided into three systems. The first system has a vocal line and a piano accompaniment. The second system has a vocal line and a piano accompaniment. The third system has a vocal line and a piano accompaniment. The piano accompaniment features a steady eighth-note pattern in the right hand and a bass line in the left hand.

Şekil A.5: Şekil 2.11'in kız ney eşliği.

Şekil A.6: Şekil 2.15'in mansur ney eşliği (Şekil 2.16'nın süpürde ney eşliği).

Şekil A.7: Şekil 2.15'in kız ney eşliği.

♩=100

5

Şekil A.8: Şekil 2.15'in süpürde ney eşliği.

♩=100

5

Şekil A.9: Şekil 2.16'nın mansur ney eşliği.

The image displays a musical score for a female ney accompaniment. It is written in 4/4 time with a key signature of one sharp (F#). The tempo is marked as 100. The score is divided into two systems. The first system consists of two staves: a treble staff and a grand staff (treble and bass). The second system also consists of two staves: a treble staff and a grand staff. The music features a mix of eighth and sixteenth notes, with some rests and accidentals. The score ends with a double bar line.

Şekil A.10: Şekil 2.16'nın kız ney eşliği.

♩=120

5

9

13

Şekil A.11: Şekil 2.19'un mansur ney eşliği.

♩=120

5

9

13

Şekil A.12: Şekil 2.19'un kız ney eşliği.

♩=120

5

9

13

Şekil A.13: Şekil 2.19'un süpürde ney eşliği.

♩=140

5

9

13

Şekil A.14: Şekil 2.20'nin mansur ney eşliği.

$\text{♩} = 140$

5

9

13

Şekil A.15: Şekil 2.20'nin kız ney eşliği.

♩=140

5

9

13

Şekil A.16: Şekil 2.20'nin süpürde ney eşliği.

♩=60

3

5

7

Şekil A.17: Şekil 2.21'in mansur ney eşliği.

♩=60

3

5

7

Şekil A.18: Şekil 2.21'in kız ney eşliği.

Şekil A.19: Şekil 2.21'in süpürde ney eşliği.

$\text{♩} = 90$

3

5

7

Şekil A.20: Şekil 2.22'nin mansur ney eşliği.

2

9

11

13

15

The image displays a musical score for a Mansur Ney accompaniment, spanning measures 9 to 15. The score is written for a three-staff system: a single treble staff at the top, and a grand staff (treble and bass) below it. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 2/4. Measure 9 begins with a treble staff containing a dotted quarter note followed by an eighth-note triplet, and a grand staff with a descending eighth-note triplet in the treble and a sustained bass line. Measure 10 continues the melodic line in the treble and adds a triplet in the bass. Measure 11 features a treble staff with a dotted quarter note and a half note, and a grand staff with a triplet in the treble and a sustained bass line. Measure 12 shows a treble staff with a dotted quarter note and a half note, and a grand staff with a triplet in the treble and a sustained bass line. Measure 13 has a treble staff with a dotted quarter note and a half note, and a grand staff with a triplet in the treble and a sustained bass line. Measure 14 features a treble staff with a dotted quarter note and a half note, and a grand staff with a triplet in the treble and a sustained bass line. Measure 15 concludes the sequence with a treble staff ending on a dotted quarter note and a grand staff with a sustained bass line.

Şekil A.20: Şekil 2.22'nin mansur ney eşliği (devam).

$\text{♩} = 90$

3

5

7

Şekil A.21: Şekil 2.22'nin kız ney eşliği.

2

Şekil A.21: Şekil 2.22'nin kız ney eşliği (devam).

$\text{♩} = 90$

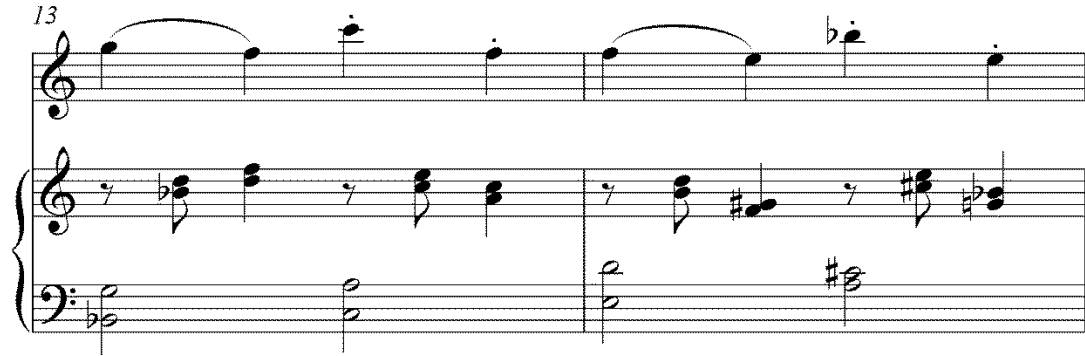
3

5

7

Şekil A.22: Şekil 2.22'nin süprüde ney eşliğı.

2

Şekil A.22: Şekil 2.22'nin süpürde ney eşliği (devam).

♩=75

5

9

13

Şekil A.23: Şekil 2.23'ün mansur ney eşliği.

Şekil A.24: Şekil 2.23'ün kız ney eşliği.

Şekil A.25: Şekil 2.23'ün süpürde ney eşliğı.

1. Ses 1. Pozisyon

re = Neva perdesi 15 dk
uzun uzun üfle

Ney dersi meslek sazı
defteri

DIKKAT önemli nok

1. Neva

1. Ney üflerken baş pozisyonunu dengün tut.
2. Üflediğin havayı mümkün olduğu kadar neyin içine doldur.
3. Devamlı aynada kendini kontrol et.

2. Ses 2. Pozisyon

do = Çengâh perdesi

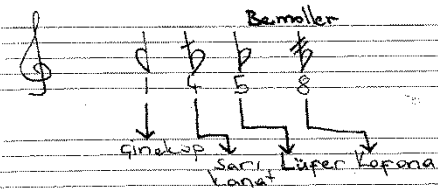
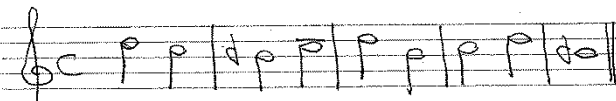
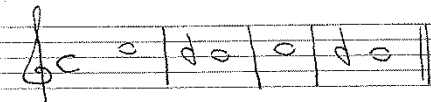
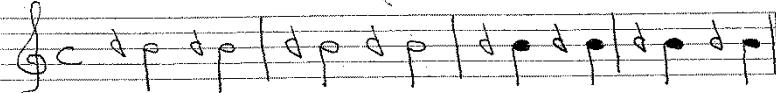
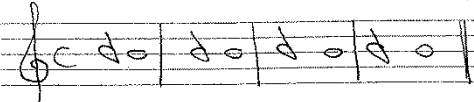
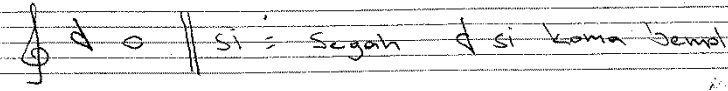
2. Çengâh

Not: 1. Ney üflerken mutlaka diğapram nefesini kullanmalıyız.
2. Ney üflerken nefes yerlerine çok dikkat etmeliyiz. Mutlaka nefes alımlarında algarlarımızda bir miktar hava bınakmalıyız.

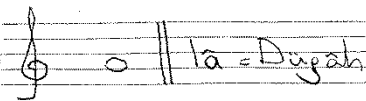
Şekil B.1: Sayfa 1.

3. Nefes alımlarını ölçü başlarında değil, ölçü sonlarında alınız.

3. Ses 3. Pozisyon

4. Ses 4. Pozisyon

Şekil B.2: Sayfa 2.

Handwritten musical score on ten staves. The notation includes various note values, rests, and dynamic markings. A central staff contains the text "5. Ses 5. Pozisyon" and "Rast = sol". The score is written in a single system with multiple staves.

Şekil B.3: Sayfa 3.

H.A. Neva	H.K. Rast
2. Gergah	1. Dugah
1. Sejah	2. Sejah
2. Dugah	1. Gergah
1. Rast	2. Neva

ALİŞTIRMALAR

Ney de Tam Sesler

1. OKTAV Dört Sesler

1. Ney

baş egik (fa) rak

Hüseyin Asircan (mi) Bas dik

→ H.K. Kaba (sol) Rast

Yagah Kaba Segah (si)

2. OKTAV ORTA SESLER

2. Ney

H.A

→ H.K. (sol) a2

Navâ (re) Gergah (do) Segah (si)

3. Ney

H.A

→ H.K. Navâ (re)

Muhayyer (fa) Gerdaniye (sol) Hüseyin (mi) Acem (fa) Evic (fa) #

4. Ney

H.A

→ H.K. Gerdaniye

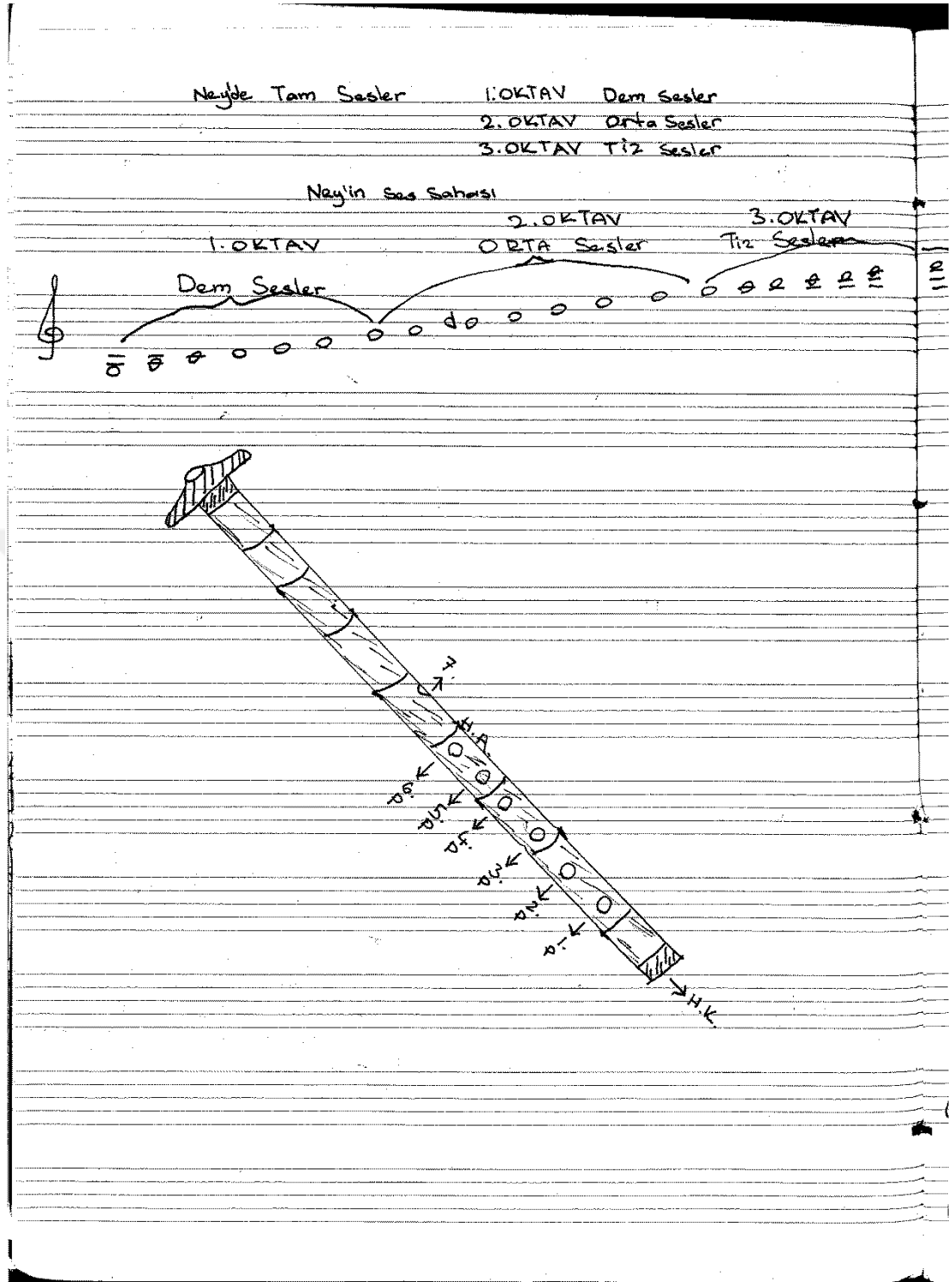
Tiz Navâ (re) Tiz Gergah (do) Muhayyer (sol) Tiz Segah (si)

5. Ney

→ Tiz gerdaniye (sol)

Tiz Evic (fa) Tiz Acem (fa) Tiz Hüseyin (mi) Tiz Segah (si)

Şekil B.5: Sayfa 5.

Şekil B.6: Sayfa 6.

Ney'de sesler üpleyis şiddetine göre değişir. Buna göre aşağıdaki şablon meydana gelir. Ve üpleyis şiddetini arttırarak seslerin armonikleri çıkar.

Hepsi Kapalı

1. Üpleyis şiddeti: Dem Ses Kaba Rast sol anases

2. " " orta " Rast sol oktav

3. " " " " Nevâ re beşli

4. " " Tiz " Gardaniye sol dördü

5. " " " " Tiz Segah sîd üçlü

6. " " " " Tiz Nevâ re üçlü

Sesin

Armonikleri

1.p	2.p	3.p	4.p	5.p	6.p	7.p
4.k.o	4.o	4.o	4.o	4.o	4.o	4.o
3.k.o	3.o	3.o	3.o	3.o	3.o	3.o
2.o	2.o	2.o	2.o	2.o	2.o	2.o
1.o	1.o	1.o	1.o	1.o	1.o	1.o
H.K.	1	2	1	2	H.A.	7.

6. Ses 6. pozisyon Hüseyinî Mî
Hüseyinî

Şekil B.7: Sayfa 7.

3. Üçleyiş siddeti 3. Formül
(H.k. 1. 1. 1. 1. 2.)
↓
Nava re Hüseyin mi Acem fa H Eviş fa# Gerdaniye sol Muhayyer la

(H.a. 2. 1. 1. 1. 1)
3. Üçleyiş siddetli 3. formül
H.a 1. 2. 1. 2.
Nava Hüseyin Eviş Gerdaniye Muhayyer
7. Ses 7. Pozisyon

o = Eviş o gerdaniye

o # o # o # o ||

P P P P P P P P P P P P P P P P çalışılacak

P P P P P P P P P P P P P P P P çalışılacak

P P P P P P P P P P P P P P P P ||

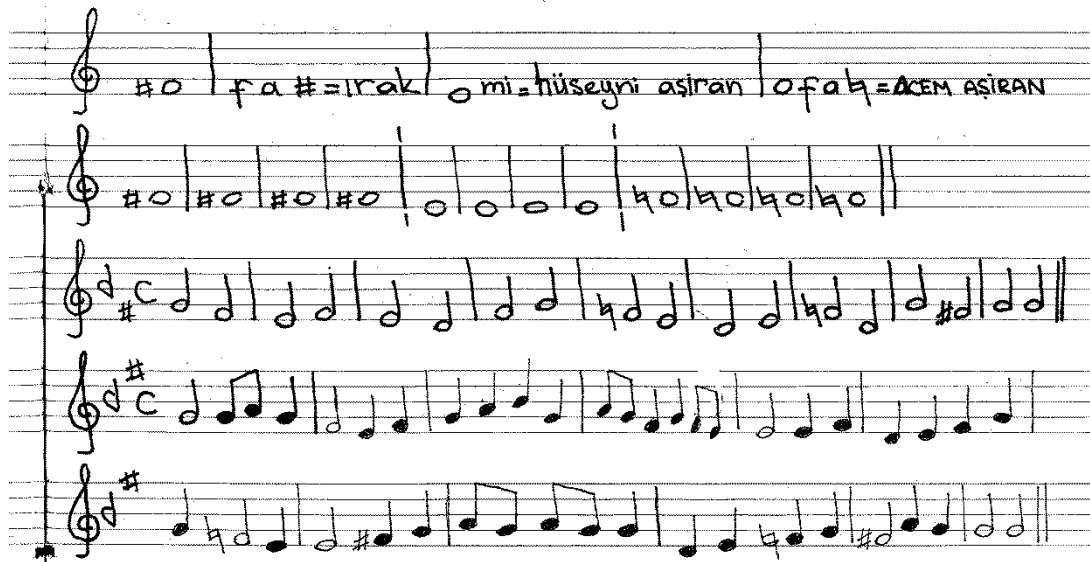
o o d o o o o # o | q o o o d o o o ||

Şekil B.8: Sayfa 8.

8. Ses 8. Pozisyon
Gerdaniye

9. Ses 9. Pozisyon
Irak (Hüseyini Asıran, Acem Asıran)

Şekil B.9: Sayfa 9.

10. Ses 10. Pozisyon

Muhayyer
La

1. Dönem Final Parçası

Tiz Segah Si Tiz Gengah Tiz Neva
Do re

Şekil B.10: Sayfa 10.

Amed Nesimi Rast

Aptülkadir Naran

LAHI Nims Nims Bilmektir

Xusus Emre

Şekil B.11: Sayfa 11.

Rast İlahi
Eyni Askr Dildade Hz. Sezar

Rast Sarıklarla

Şekil B.12: Sayfa 12.

RAST SUGL

(Takef. Beşru Akyna)

Rast ilahi
Erler Demine

Şekil B.13: Sayfa 13.

Şekil B.14: Sayfa 14.

SOFYAN RAST MEDHÂL REFİK FERSAN
(1893-1965)

(♩ = 66)

1. Hane (2 Hane)

Si teslim

2. Hane

SON

C.A.

Şekil B.15: Sayfa 15.

2 (4are)

Devrikebin Bayati Pesrevi Nayzen Emin Efendi

1

2. Hane

Şekil B.16: Sayfa 16.

RAST

Gıpta Ziyek Dö-Sems Repik Fersan'dan

Şekil B.17: Sayfa 17.

Handwritten musical score on ten staves. The first eight staves contain various musical notations including treble and bass clefs, notes, rests, and bar lines. The ninth staff has a long horizontal line with a circle in the middle. The tenth staff has the handwritten text "Rast Peçer" followed by an arrow pointing to the right.

Şekil B.18: Sayfa 18.

RAST PEŞREVİ

NAYI OSMAN DEDE

4 HANE

1. Hane (Teslim)

The musical score is written on ten staves. The first five staves are for the first hane, and the next five staves are for the second hane. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and bar lines. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 3/2. The score is written in a traditional style with some variations in notation.

Şekil B.19: Sayfa 19.

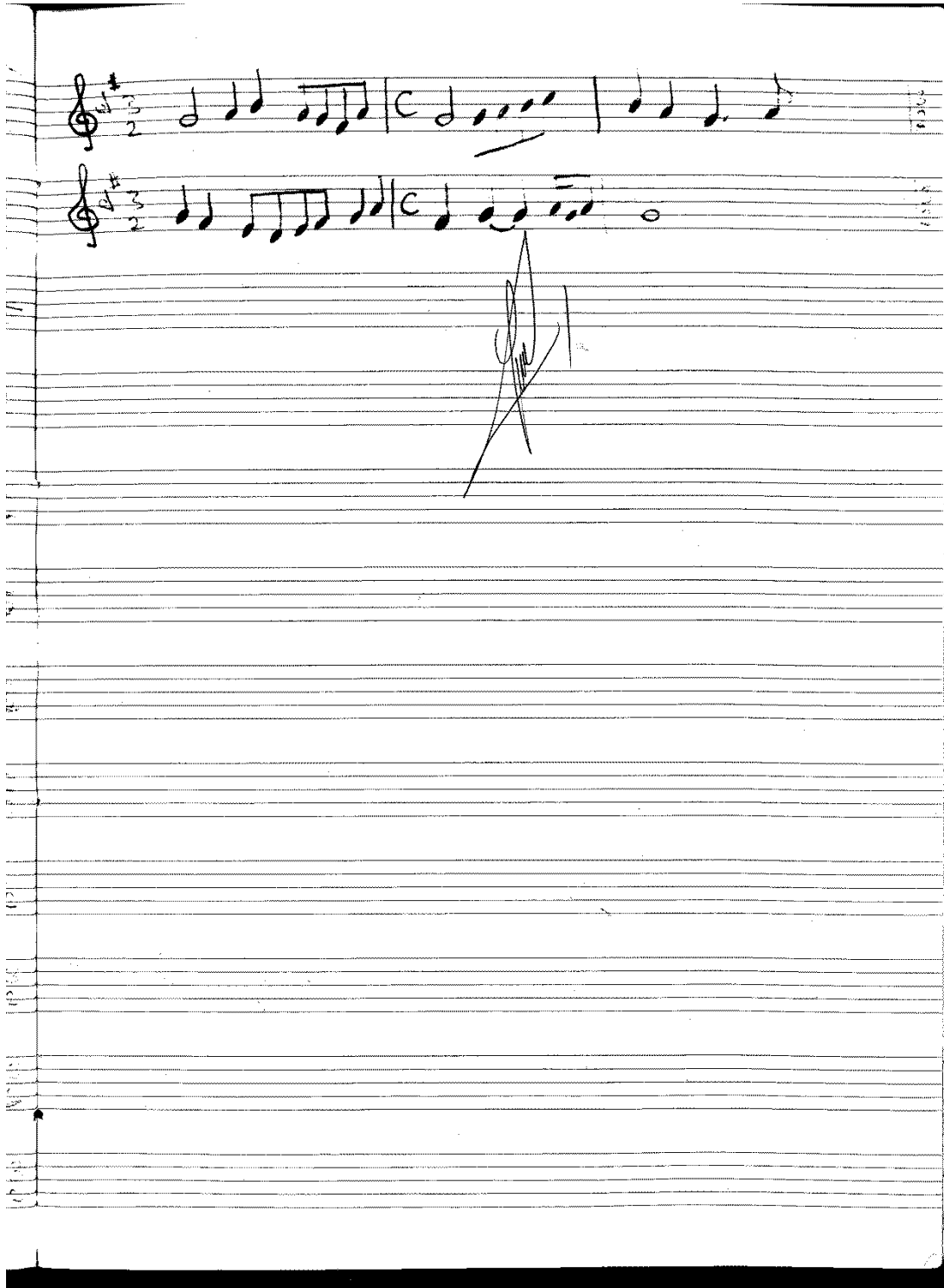
Şekil B.20: Sayfa 20.

Handwritten musical score on page 21, featuring 12 staves of music. The notation is in 3/2 time, with a key signature of one sharp (F#). The score includes various musical symbols such as notes, rests, and bar lines. The first staff begins with a treble clef and a 3/2 time signature. The second staff has a 3/2 time signature and a key signature of one sharp. The third staff has a 3/2 time signature and a key signature of one sharp. The fourth staff has a 3/2 time signature and a key signature of one sharp. The fifth staff has a 3/2 time signature and a key signature of one sharp. The sixth staff has a 3/2 time signature and a key signature of one sharp. The seventh staff has a 3/2 time signature and a key signature of one sharp, with the text "3. Hane" written above it. The eighth staff has a 3/2 time signature and a key signature of one sharp. The ninth staff has a 3/2 time signature and a key signature of one sharp. The tenth staff has a 3/2 time signature and a key signature of one sharp. The eleventh staff has a 3/2 time signature and a key signature of one sharp. The twelfth staff has a 3/2 time signature and a key signature of one sharp. The page number "100" is written at the bottom left.

Şekil B.21: Sayfa 21.

Handwritten musical score on page 22, featuring 12 staves of music. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and bar lines. The score is numbered on the left margin, indicating measures 103, 106, 109, 112, 115, 118, 121, 124, 127, 130, 133, and 136. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 3/4. The music is written in a single system, with the staves connected by a brace on the left. The notation is in a style typical of handwritten musical manuscripts, with some corrections and annotations visible. The text "4. Hane" is written above the 118th measure. The score concludes with a double bar line at the end of the 136th measure.

Şekil B.22: Sayfa 22.

Şekil B.23: Sayfa 23.

ÖZGEÇMİŞ

Ad-Soyad

: Ahmet Cemal ÖKSÜZ

ÖĞRENİM DURUMU:

- **Lisans** : 2010, İTÜ, TMDK, Çalgı – Kompozisyon
- **Yükseklisans** : 2016, İTÜ, SBE, Türk Müziği Anabilim Dalı, Türk Müziği

1997 yılında İTÜ TMDK Çalgı Bölümü'nde Salih Bilgin ile başladığı ney öğrenimine Niyazi Sayın, daha sonra Ali Tüfekçi, Süleyman Erguner, Ali Tan ve Ahmet Toz ile devam etti. Okul konserlerinde, çeşitli amatör ve profesyonel müzik topluluklarında neyzen olarak yer aldı. 2004'de Faris Akarsu ile Ney – Piyano Dinletisinde kompozisyon çalışmalarını sundu.

Faris Akarsu, Hakan Şensoy ve Oğuzhan Balcı yönetiminde İTÜ Oda Orkestrası, Serdar Öztürk yönetiminde İTÜ Çoksesli Korosu, Hakan Şensoy yönetiminde İstanbul Oda Orkestrası ve Flarmonia İstanbul, Emin Güven Yaşıcam yönetiminde Çukurova Devlet Senfoni Orkestrası, Cem Mansur yönetiminde Avrupa Gençlik Orkestrası, Cemi'i Can Deliorman yönetiminde Bahçeşehir Üniversitesi Oda Orkestrası, Çelik Kasapoğlu yönetiminde Ladies and Gentlemen's, Vito Clemente yönetiminde Tiran Senfoni Orkestrası ile verilen konserlere solist Türk Müziği Enstrümanı icracısı olarak katıldı.

2005 yılında açılan TRT Türk Sanat Müziği Gençlik Korosu sınavını kazandı ve iki yıl neyzen olarak görev yaptı. Galata Mevlevi Müziği ve Sema Topluluğu'nda neyzenbaşdır. Bu grupla yurtiçi ve 2004'den beri yurtdışında Almanya, Fransa, Norveç, İsviçre, Yunanistan, Pakistan, İtalya, İspanya, Bulgaristan, Avusturya ve Belçika'da yapılan konserlere katıldı. İstanbul Müzik ve Sema Topluluğu'nda neyzenbaşı olarak yurtiçi ve Kolombiya'da yapılan konserlere, makam ve enstrüman tanıtımlarına katılmıştır. 2009 yılı Mart ayında Bakü'de düzenlenen Muğam Festivali'ne katılmıştır. Aziz Şenol Filiz'in düzenlediği Kırk Ney Bir Nefen konserlerine neyzen olarak katılmıştır.

2007 – 2008 akademik yılında İtalya – Torino'da Giuseppe Verdi Konservatuvarı'nda kompozisyon eğitimi aldı. Giuseppe Elos ile konturpuan, enstrümantasyon ve orkestrasyon, oniki ton, modern armoni, analiz ve kompozisyon çalıştı. Umberto Santoro'dan partisyon okuma dersleri aldı. Alessandro Ruo Rui ile kompozisyon projeleri yaptı. Torino'da düzenlenen iki konserde iki müziğinin dünya prömiyerini yaptı. La Notte Soleggiata (Güneşli Gece) Ney ve Yaylı Çalgılar Dörtlüsü için. La Metamorfosi Sul Tema Di Faris Akarsu (Faris Akarsu'nun Teması Üzerine Metamorfoz) Ney, Flüt, Klarinet, Vibrafon ve Piyano için. İTÜ TMDK Kompozisyon Bölümü'nde Oğuzhan Balcı ile kompozisyon, Feridun Öney ile analitik solfej, Nail Yavuzoğlu ile caz konturpuan ve aranjman teknikleri derslerini çalışmıştır. Yavuz Özüstün'den dersler almıştır. Selahattin İçli ile makamsal kompozisyon çalışmıştır. İTÜ MİAM'ın düzenlediği 4. Sesin Yolculuğu “Genç Besteciler Şenliği'ne La Notte Soleggiata (yaylı çalgılar orkestrası için yaptığı düzenleme) ile katılarak İTÜ TMDK Oda Orkestrası'nı yönetmiştir. 2009 – 2010

akademik yılında İTÜ TMDK Çalgı ve Kompozisyon Bölümlerinden mezun olmuş ve İTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Türk Müziği Yüksek Lisans öğrencisi olarak tez aşamasındadır.

Cemal Reşit Rey Güzel Sanatlar Lisesi'nde Ney, Armoni, Kompozisyona Giriş, Makam Teorisi, Müziksel İşitme Okuma ve Yazma, Piyano ve Bilgisayarda Nota Yazımı dersleri vermiştir (2012 – 2014). İTÜ TMDK Çalgı Bölümü Lise Devresinde Temel Müzik Solfej ve Teorisi ve Armoniye Giriş dersleri vermiştir (2014 – 2015). Taksim Sanat özel kursunda Ney (2008'den beri), Konservatuara Hazırlık ve Piyano (2014'den beri) dersleri vermektedir.

2011 yılında WITHNEY isimli albümü çıkmıştır. CRR Türk Müziği Topluluğu'nda neyzen olarak yer almaktadır.

